

Міністерство освіти і науки України
Луцький національний технічний університет
Факультет митної справи, матеріалів та технологій
Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ЗА СТУПЕНЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ «БАКАЛАВР»

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА
ПРИКОРДОННИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

спеціальність 241 «Готельно-ресторанна справа»

освітня програма «Готельно-ресторанна справа»

Виконав: здобувач вищої освіти
Групи ГРС 41
ЗОЗУЛЯ Юрій Олександрович

(підпис)

Керівник:
д.е.н., професор
ЧЕПУРДА Лариса Михайлівна

(підпис)

Кваліфікаційну роботу
допущено до захисту
«30» травня 2024 р.
Гарант освітньої програми:
к.г.н., доцент
ГРОМИК Оксана Миколаївна

(підпис)

Луцьк – 2024року

ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет митної справи, матеріалів та технологій
Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи
Ступінь вищої освіти: бакалавр
Галузь знань: 24 «Сфера обслуговування»
Спеціальність: 241 «Готельно-ресторанна справа»
Освітня програма: «Готельно-ресторанна справа»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
_____ Л. Матвійчук
«_____» _____ 2024 р.

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ЗОЗУЛІ Юрію Олександровича

1. Тема кваліфікаційної роботи «Перспективи розвитку готельного господарства прикордонних регіонів України в сучасних умовах»
Керівник роботи: *Чепурда Лариса Михайлівна, д.е.н., професор*
затверджені наказом вищого навчального закладу від «30» грудня 2024 р. № 439/01-02
2. Строк подання здобувачем вищої освіти кваліфікаційної роботи до 01.06.2024 р.
3. Вихідні дані до роботи *нормативні документи діяльності готельних господарств індустрії гостинності у Волинській області, світові та національні стандарти гостинності, наукова література за темою роботи, періодичні видання, Інтернет-ресурси, статистичні дані України, ГО «Асоціація гостинності України».*
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):
Вступ.
Розділ 1. Теоретичні засади розвитку готельного господарства.
Розділ 2. Дослідження стану та перспектив розвитку готельного господарства прикордонних регіонів України.
Розділ 3. Перспективні напрями розвитку готельного господарства прикордонних регіонів України.
Висновки та рекомендації
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)
 1. *Графічне відображення динаміки середнього рівня заповненості готельного ринку Києва, Львова, Буковеля та Одеси*
 2. *Графічне відображення показників середньої дохідності на номер готельного ринку Києва, Львова, Буковеля та Одеси.*

6. Консультанти розділів роботи

Розділи	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ 1. Теоретичні засади розвитку готельного господарства	д.е.н., проф. Чепурда Л.М.		
Розділ 2. Дослідження стану та перспектив розвитку готельного господарства прикордонних регіонів України	д.е.н., проф. Чепурда Л.М.		
Розділ 3. Перспективні напрями розвитку готельного господарства прикордонних регіонів України	д.е.н., проф. Чепурда Л.М.		
Висновки та рекомендації	д.е.н., проф. Чепурда Л.М.		

7. Дата видачі завдання 15.12.2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи бакалавра	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Обґрунтування теми	до 15.12.2023	
2	Огляд літератури із досліджуваної проблеми	до 10.01.2024	
3	Розділ 1. Теоретичні засади розвитку готельного господарства	до 10.02.2024	
4	Розділ 2. Дослідження стану та перспектив розвитку готельного господарства прикордонних регіонів України	до 10.03.2024	
5	Розділ 3. Перспективні напрями розвитку готельного господарства прикордонних регіонів України	до 10.04.2024	
6	Висновки та рекомендації	до 01.05.2024	
7	Формування списку використаних джерел	до 10.05.2024	
8	Формування додатків	до 15.05.2024	
9	Оформлення ілюстративного матеріалу	до 20.05.2024	
10	Нормоконтроль	до 24.05.2024	
11	Інструментальна перевірка на академічний плагіат	до 26.05.2024	
12	Представлення кваліфікаційної роботи бакалавра до захисту	до 01.06.2024	

Здобувач вищої освіти

_____ (Зозуля Ю.О.)

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Керівник кваліфікаційної роботи

_____ (проф. Чепурда Л.М.)

(підпис)

(прізвище, ініціали)

АНОТАЦІЯ

Зозуля Ю.О. «Перспективи розвитку готельного господарства прикордонних регіонів України в сучасних умовах». Рукопис.

Кваліфікаційна робота бакалавра ОП «Готельно-ресторанна справа» спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа». Луцький національний технічний університет, Луцьк, 2024. Проведено аналіз світового досвіду розвитку готельного господарства який демонструє, що ключовими факторами успіху є впровадження інноваційних технологій, сталого розвитку та активної державної підтримки. Від застосування передових систем управління та роботизації у США та Японії до екологічних ініціатив у Німеччині та комплексної державної підтримки в Сінгапурі, ці підходи забезпечують високу конкурентоспроможність готелів на міжнародному ринку. Французький акцент на культурній автентичності також показує важливість збереження місцевих традицій для приваблення гостей. Прикордонні регіони України можуть використовувати ці успішні практики для власного розвитку, що сприятиме підвищенню якості обслуговування та зростанню туристичного потоку.

Визначено стратегічні напрями розвитку готельного господарства в прикордонних регіонах. Наприклад, розвиток екотуризму доцільно впроваджувати в Закарпатській та Чернівецькій областях, де є багаті природні ресурси, національні парки та заповідники. Культурний та історичний туризм найбільш актуальний для Львівської та Волинської областей, які мають багату культурну спадщину та численні історичні пам'ятки. Медичний та оздоровчий туризм може бути розвинений у Хмельницькій та Закарпатській областях, де є природні лікувальні ресурси, такі як мінеральні води та лікувальні грязі.

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел.

Ключові слова: готельне господарство, прикордонні регіони, регіональний розвиток, якість послуг.

ANNOTATION

Zozula Yu.O. «Prospects for the development of the hotel industry in the border regions of Ukraine in modern conditions.» Manuscript.

Bachelor's qualification work of OP «Hotel and restaurant business» specialty 241 «Hotel and restaurant business». Lutsk National Technical University, Lutsk, 2024. An analysis of the global experience of the development of the hotel industry was conducted, which demonstrates that the key success factors are the introduction of innovative technologies, sustainable development and active state support. From the application of advanced management systems and robotics in the USA and Japan to environmental initiatives in Germany and comprehensive government support in Singapore, these approaches ensure high competitiveness of hotels in the international market. The French emphasis on cultural authenticity also shows the importance of preserving local traditions to attract tourists. The border regions of Ukraine can use these successful practices for their own development, which will help improve the quality of service and increase the tourist flow.

The strategic directions of the development of the hotel industry in the border regions have been determined. For example, it is advisable to implement the development of ecotourism in Zakarpattia and Chernivtsi regions, where there are rich natural resources, national parks and nature reserves. Cultural and historical tourism is most relevant for the Lviv and Volhynia regions, which have a rich cultural heritage and numerous historical monuments. Medical and wellness tourism can be developed in the Khmelnytskyi and Transcarpathian regions, where there are natural healing resources, such as mineral waters and healing mud.

The bachelor's qualification work consists of an introduction, three sections, conclusions and a list of used sources.

Keywords: hotel industry, border regions, regional development, quality of services.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА	10
1.1. Структура готельного господарства та його значення в розвитку індустрії гостинності регіону	10
1.2. Світовий досвід розвитку готельного господарства	16
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА ПРИКОРДОННИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ	22
2.1. Тенденції розвитку готельного господарства в прикордонних регіонах України	22
2.2. Аналіз розвитку готельного господарства прикордонних регіонів України	32
2.3. Оцінка розвитку готельного господарства Волинської області	36
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА ПРИКОРДОННИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ	44
3.1. Стратегічні напрями розвитку готельного господарства в прикордонних регіонах України	44
3.2. Інструменти розвитку готельного господарства прикордонних регіонів України в сучасних умовах	47
ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	53

ВСТУП

Обґрунтування актуальності теми дослідження. У сучасному світі готельне господарство є важливим компонентом розвитку туризму та економіки країни загалом. Прикордонні регіони України, завдяки своєму географічному положенню та культурному спадщині, мають значний потенціал для розвитку індустрії гостинності. Зростання міжнародних та внутрішніх туристичних потоків створює чудові можливості для розширення готельного сектору в цих регіонах. Для досягнення повного потенціалу та конкурентоспроможності готельного господарства прикордонних регіонів необхідно враховувати сучасні тенденції та вимоги ринку, що означає впровадження новітніх технологій у готельній справі, підвищення якості обслуговування, розвиток інфраструктури та створення привабливих регіональних продуктів. Враховуючи ці аспекти, можна забезпечити сталий розвиток готельного господарства та залучення більшого числа до прикордонних регіонів України.

У зв'язку зі зростанням глобалізації та відкриттям кордонів, туризм стає все більш важливим галуззю для економіки країни. Прикордонні регіони, які мають потенціал для розвитку гостинності, набувають особливого значення для сталого економічного зростання. Готельне господарство в прикордонних регіонах може стати потужним каталізатором розвитку інших галузей, таких як торгівля, ресторанний бізнес, транспортна інфраструктура тощо. Ефективне використання потенціалу прикордонних територій сприятиме збільшенню валового внутрішнього продукту, створенню нових робочих місць та підвищенню життєвого рівня мешканців регіону. Таким чином, дослідження перспектив розвитку готельного господарства у прикордонних регіонах України є актуальним завданням, яке варто дослідити для формування ефективних стратегій розвитку туризму та стійкого економічного зростання.

Стан вивченості проблеми. Дослідженням цієї теми займаються багато українських науковців. Зокрема, І. Стадник вивчає питання ефективного

управління та розвитку готельного бізнесу в контексті інтеграції України до європейського простору. Її дослідження підкреслюють важливість впровадження новітніх технологій та підвищення якості обслуговування для конкурентоспроможності готельних закладів у прикордонних регіонах. А. Мазаракі, відомий своїми роботами в галузі туризму, акцентує увагу на значенні міжнародної співпраці та залученні іноземних інвестицій для розвитку готельного господарства в прикордонних регіонах України. Він наголошує на необхідності розробки державних програм підтримки та стимулювання туризму, що сприятиме не лише економічному зростанню, а й зміцненню культурних зв'язків між сусідніми країнами.

Об'єктом дослідження є процес стратегічного розвитку готельного господарства в прикордонних регіонах України.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні аспекти стратегічного розвитку готельного господарства в прикордонних регіонах України.

Метою роботи є виявлення, аналіз та оцінка ключових факторів, які впливають на процес стратегічного розвитку готельного господарства в прикордонних регіонах та пошук напрямів розвитку готельного господарства прикордонних регіонів України в сучасних умовах.

З метою досягнення зазначеного були поставлені такі *завдання*:

- визначити структуру готельного господарства та його значення в розвитку індустрії гостинності регіону;
- дослідити світовий досвід стратегічного розвитку готельного господарства;
- здійснити аналіз розвитку готельного господарства прикордонних регіонів України;
- запропонувати стратегічні напрями розвитку готельного господарства в прикордонних регіонах України.

Перелік використаних у ході проведення дослідження методів. У ході проведення дослідження було використано різноманітні методи, спрямовані на

отримання різнопланової та об'єктивної інформації про готельне господарство прикордонних регіонів України, а саме: проведено аналіз літературних джерел та наукових публікацій (з метою виявлення наявної теоретичною базою, узагальнити знання та визначити ключові аспекти дослідження) використано методи опитування та анкетування (з метою визначення зацікавлених сторін); застосовано метод експертних оцінок (з метою отримання кваліфікованих думок та рекомендацій); використано статистичні методи (з метою збору інформацію щодо стану та перспектив розвитку готельного господарства прикордонних регіонів України).

Джерела інформаційної бази дослідження. Джерела інформаційної бази дослідження включали в себе широкий спектр джерел, які надали різноманітну та об'єктивну інформацію про готельне господарство прикордонних регіонів України, а саме наукові публікації, статті та книги з питань туризму, готельного бізнесу, регіонального розвитку та економіки; статистичні звіти, аналітичні звіти та інші документи від офіційних джерел, таких як державні статистичні служби.

Практична цінність одержаних результатів. Результати дослідження можуть стати основою для прийняття рішень щодо розвитку гостинності та готельного бізнесу в прикордонних регіонах. Вони можуть бути використані для розробки програм та проектів, спрямованих на стимулювання інвестицій у готельний сектор, покращення інфраструктури та рекламування маршрутів. Результати дослідження мають важливе значення для практичного застосування у сфері туризму та регіонального розвитку.

Апробація результатів дослідження. Дослідження питань розвитку готельного господарства регіонів України апробовано на I Всеукраїнській інтернет-конференції молодих учених та студентів «Перспективи розвитку туризму та сфери гостинності в Україні і світі» (травень, 2024 року).

Структура роботи складається із вступу, трьох розділів, висновків та рекомендацій; містить 56 сторінки тексту, 5 рисунків, 8 таблиць. Список джерел включає 40 найменувань літератури.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА

1.1. Структура готельного господарства та його значення в розвитку індустрії гостинності регіону.

Теоретичні засади розвитку готельного господарства є ключовим елементом для формування стратегії його ефективного функціонування та зростання. Вони дозволяють створити цілісну та систематичну основу для аналізу ринку, розробки нових послуг та вдосконалення існуючих практик. Вивчення теоретичних аспектів допомагає зрозуміти сутність та специфіку готельного бізнесу, його структуру та динаміку, що є необхідним для ухвалення обґрунтованих управлінських рішень. Дослідження теоретичних засад розвитку готельного господарства сприяють виявленню та використанню інноваційних підходів у наданні послуг. Знання теоретичних основ допомагає адаптуватися до змін ринкової кон'юнктури, враховувати тенденції попиту та пропозиції, а також впроваджувати сучасні технології в управління готельними підприємствами, що дозволяє підвищити конкурентоспроможність готельного господарства, покращити якість обслуговування гостей та забезпечити стійкий розвиток галузі. Теоретичні засади також відіграють важливу роль у підготовці професійних кадрів для готельного бізнесу. Освіта, заснована на сучасних теоретичних знаннях, формує компетентних спеціалістів, здатних ефективно управляти готельними підприємствами, розуміти глобальні та локальні тенденції ринку, а також виявляти нові можливості для розвитку. Таким чином, теоретичні знання є фундаментом, який забезпечує стабільність і прогрес у сфері готельного господарства [17].

Зміст та значення готельного господарства в розвитку індустрії гостинності регіону визначаються його впливом на індустрію гостинності, економіку та соціокультурне середовище. Готельне господарство є одним із ключових складових індустрії гостинності, яка надає тимчасове проживання

для гостей та подорожуючих. Наявність якісних готельних послуг привертає більше гостей, сприяє збільшенню туристичного потоку та внутрішнього туризму в регіоні.

Готельне господарство також має значний економічний вплив на регіон. Розвиток цього сектора сприяє створенню нових робочих місць, збільшенню обороту в індустрії гостинності, а також підвищенню доходів місцевого населення. Крім того, готельне господарство сприяє розвитку інфраструктури та інших супутніх галузей, таких як ресторанний бізнес, транспорт та розваги, що впливає на загальний економічний розвиток регіону. Таким чином, готельне господарство виступає ключовим фактором у створенні сприятливої інфраструктури та підтримки економічного зростання регіону [29].

Систематизація готельних господарств відіграє ключову роль у дослідженні перспектив розвитку готельного господарства прикордонних регіонів України в сучасних умовах, що забезпечує глибоке розуміння структури, потенціалу та особливостей готельної індустрії в регіонах, що межують з іншими країнами. Крім того, систематизація допомагає виявляти тенденції, проблеми та можливості, що виникають внаслідок геополітичного положення та економічних змін. Такий підхід сприяє ефективному плануванню стратегій розвитку та адаптації до мінливих умов, підвищуючи конкурентоспроможність готельних господарств і залучаючи інвестиції в прикордонні регіони України. Класифікація готельних господарств в дослідженнях перспектив розвитку досліджуваних процесів має велике значення для розробки ефективних стратегій і політик. Врахування різноманітності готельних форматів, від індивідуальних приватних помешкань до спеціалізованих готельних комплексів, дозволяє точніше аналізувати потенціал ринку, визначати напрями його розвитку та відповідно реагувати на зміни у попиті та пропозиції, що допомагає прикордонним регіонам адаптуватися до глобальних трендів і збільшувати їхню привабливість і конкурентоспроможність на міжнародному рівні, в тому числі через інвестиції у розвиток інфраструктури та сервісу [4].

Класифікація готельних господарств за визначенням Всесвітньої туристичної організації, систематизовано на рис. 1.1.

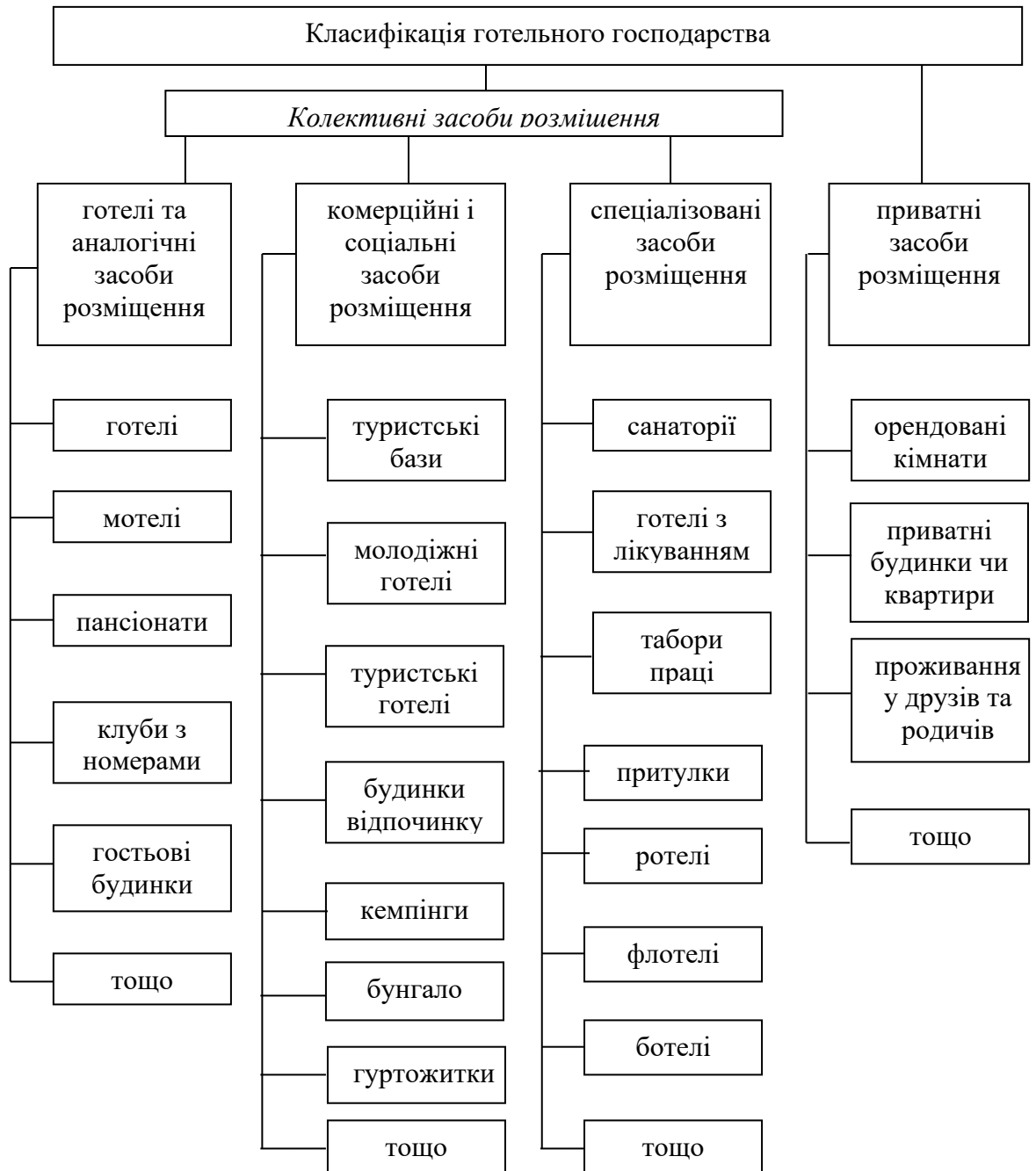


Рис. 1.1. Структура готельного господарства (за визначенням Всесвітньої туристичної організації) [29].

За визначенням Всесвітньої туристичної організації структура готельного господарства поділена на кілька основних категорій. До групи колективні засоби розміщення належать готелі та аналогічні засоби розміщення, які надають послуги великій кількості осіб одночасно. Вони поділяються на кілька підкатегорій:

- готелі – традиційні засоби розміщення з широким спектром послуг, включаючи номери для проживання, ресторани, конференц-зали тощо;
- мотелі – спеціалізовані для мандрівників на автомобілях, з легким доступом до номерів з паркуванням;
- молодіжні готелі – призначені для молоді, з дешевшими тарифами і мінімальними зручностями;
- пансіонати – пропонують проживання і харчування, часто на тривалий період;
- туристські готелі – розраховані на гостей, зручно розташовані біля туристичних місць;
- будинки відпочинку – місця для відпочинку і релаксації, часто розташовані в курортних зонах.

Категорія комерційні і соціальні засоби розміщення включає засоби, які можуть використовуватися як для комерційних цілей, так і для соціальних потреб:

- санаторії – медичні установи, які пропонують лікування і реабілітацію в умовах проживання;
- табори праці – місця для тимчасового проживання працівників;
- притулки – засоби розміщення для людей, які потребують тимчасового житла, часто соціально незахищених.

Категорія спеціалізовані засоби розміщення включає унікальні види розміщення, що мають специфічні особливості:

- флотелі – готелі на воді, наприклад, на круїзних кораблях;
- ботелі – готелі на човнах або баржах;
- кемпінги – місця для наметів або караванів;

- бунгало – окремі будиночки, часто на курортах.

Група приватні засоби розміщення охоплює індивідуальні житлові приміщення, які здаються в оренду:

- приватні будинки чи квартири – власники здають в оренду свої житлові приміщення;

- орендовані кімнати – кімнати, що здаються в приватних будинках або квартирах;

- проживання у друзів та родичів – неофіційне розміщення в приватних оселях.

Така класифікація допомагає чітко розуміти різноманіття готельного господарства та його складові, що є важливим для аналізу та розвитку індустрії гостинності. Класифікація готельного господарства за визначенням Всесвітньої туристичної організації надає чітке розуміння різноманітності засобів розміщення, відображаючи широкий спектр варіантів від колективних і комерційних до спеціалізованих і приватних засобів. Такий поділ дозволяє ефективніше аналізувати та розвивати індустрію гостинності, забезпечуючи задоволення потреб різних категорій відвідувачів та сприяючи розвитку інфраструктури в різних регіонах.

Готельне господарство відіграє центральну роль у розвитку індустрії гостинності регіону, виступаючи основним чинником залучення гостей і створення комфортних умов для їх перебування. Готелі та інші засоби розміщення забезпечують гостям місце для відпочинку та відновлення, що є основою їх позитивного досвіду під час подорожі [21]. Наявність високоякісних готельних послуг підвищує привабливість регіону як туристичного напрямку, сприяючи зростанню туристичних потоків і, відповідно, доходів від туризму.

Крім того, готельне господарство створює значну кількість робочих місць, що сприяє економічному розвитку регіону. Готелі потребують різноманітних спеціалістів – від адміністративного персоналу до обслуговуючого персоналу, що включає прибиральників, кухарів, охоронців та інших. Це забезпечує зайнятість місцевого населення, підвищує рівень

добробуту та стимулює розвиток суміжних галузей, таких як транспорт, постачання продуктів та послуг гостинності.

Готельне господарство також сприяє розвитку інфраструктури регіону. Зростання кількості готелів і гостей стимулює інвестиції в розвиток транспортних шляхів, зв'язку, розважальних закладів та інших об'єктів інфраструктури, що робить регіон більш привабливим не лише для гостей, але й для потенційних інвесторів та бізнесів, які можуть бачити в ньому перспективи для розвитку своїх проєктів [3]. Таким чином, готельне господарство відіграє ключову роль у комплексному розвитку індустрії гостинності та економіки регіону загалом.

Таким чином, структура готельного господарства, визначена Всесвітньою туристичною організацією, є важливим інструментом для класифікації різноманітних засобів розміщення, що дозволяє ефективно аналізувати та планувати розвиток цієї галузі. Розподіл готелів та аналогічних засобів розміщення на колективні, комерційні, соціальні, спеціалізовані та приватні засоби допомагає виявити специфічні потреби різних категорій гостей і адаптувати послуги відповідно до цих потреб, що сприяє підвищенню рівня задоволеності гостей, що є ключовим фактором для успішного функціонування готельного господарства.

Значення готельного господарства в розвитку індустрії гостинності регіону важко переоцінити. Готельний бізнес не лише забезпечує комфортне розміщення для гостей, але й створює численні робочі місця, стимулює розвиток інфраструктури та залучає інвестиції. Він є основним рушієм економічного зростання регіону, сприяючи підвищенню рівня життя місцевого населення та покращенню загального економічного стану. Взаємодія між готельним господарством та іншими галузями індустрії гостинності створює синергетичний ефект, який зміцнює позиції регіону на ринку гостинності та забезпечує його сталий розвиток.

1.2. Світовий досвід розвитку готельного господарства

Світовий досвід розвитку готельного господарства відображається в різноманітних стратегіях та підходах до управління готельними підприємствами, які використовуються у різних країнах світу. Багато розвинених країн активно інвестують у розвиток інфраструктури та готельного господарства, оскільки туризм став важливою галуззю, що сприяє економічному зростанню та створює нові робочі місця. У цих країнах спостерігається тенденція до збільшення кількості готелів різних категорій, впровадження новітніх технологій у готельному бізнесі та підвищення рівня обслуговування для задоволення потреб сучасних гостей. Дослідження світового досвіду розвитку готельного господарства є надзвичайно важливим для України, особливо у контексті підвищення конкурентоспроможності її індустрії гостинності. Глобальні тенденції та кращі практики, які використовуються в успішних готельних бізнесах по всьому світу, можуть стати джерелом цінних знань та інновацій для українських готелів. Аналізуючи ці приклади, Україна може запозичити ефективні стратегії управління, маркетингу та обслуговування, що сприятиме загальному підвищенню якості готельних послуг у країні [37].

Впровадження кращих світових практик у готельному господарстві України дозволить суттєво покращити рівень обслуговування гостей, забезпечити сталий розвиток галузі та підвищити її економічну ефективність. Застосування інноваційних технологій, оптимізація внутрішніх процесів та дотримання високих стандартів обслуговування сприятимуть задоволенню потреб сучасних гостей, що позитивно вплине на репутацію та привабливість українських готелів на міжнародній арені. Крім того, запровадження кращих практик готельного господарства сприятиме розвитку місцевої економіки, створенню нових робочих місць та залученню інвестицій у гостинність, що стане важливим кроком у напрямку інтеграції України у світову туристичну спільноту та підвищення її ролі на глобальному ринку гостинності.

Деякі країни вдалися до створення спеціальних туристичних зон або розвитку туристичних кластерів, де готельне господарство інтенсивно, що сприяє підвищенню конкурентоспроможності та розвитку туристичного бізнесу в цих регіонах. При цьому важливим аспектом є також збалансований підхід до сталого розвитку туризму, який передбачає збереження природних та культурних ресурсів, а також мінімізацію негативного впливу туристичного потоку на довкілля та соціокультурне середовище. Таким чином, світовий досвід розвитку готельного господарства відображається у різноманітних стратегіях та підходах, які спрямовані на забезпечення сталого та ефективного розвитку туризму у всьому світі [25].

Аналіз світового досвіду розвитку готельного господарства виявляє кілька ключових тенденцій та підходів, які можуть бути корисними для прикордонних регіонів України. Перш за все, важливим аспектом є впровадження інноваційних технологій у сфері готельного обслуговування. Наприклад, провідні готелі світу активно використовують системи управління взаємовідносинами з гостями (CRM), автоматизовані системи бронювання та електронні ключі, що значно підвищують рівень комфорту та задоволеності гостей. Такі технології також дозволяють ефективніше управляти операційними процесами та знижувати витрати.

Ще одним важливим напрямком є розвиток екологічно чистого та сталого туризму. Готелі в Європі та Північній Америці все частіше запроваджують екологічні практики, такі як використання відновлюваних джерел енергії, мінімізація відходів, застосування екологічно чистих матеріалів та інші ініціативи, що сприяють збереженню навколишнього середовища. Наприклад, готелі мережі Marriott та Hilton активно впроваджують програми сталого розвитку, що підвищують їхню привабливість серед екологічно свідомих гостей.

Успішний досвід Японії та Сінгапуру у розвитку готельного бізнесу свідчить про важливість державної підтримки та інвестицій у інфраструктуру. У цих країнах активно розвиваються державні програми, що сприяють

залученню іноземних інвесторів та підтримують місцеві підприємства. Наприклад, у Сінгапурі уряд надає податкові пільги та гранти для готелів, які запроваджують інноваційні рішення та підвищують якість послуг.

На основі світового досвіду, прикордонні регіони України можуть значно покращити своє готельне господарство, запроваджуючи інноваційні технології та підходи. Використання смарт-технологій у управлінні готелями, автоматизація процесів бронювання, впровадження електронних систем управління ресурсами та забезпечення гостей високошвидкісним інтернетом створюють комфортніші умови для проживання. Такі нововведення не лише підвищують якість обслуговування, але й оптимізують витрати на операційні процеси, роблячи готельний бізнес більш ефективним та конкурентоспроможним [24].

Сталий розвиток є ще одним ключовим аспектом, на який прикордонні регіони України мають звернути увагу. Врахування екологічних стандартів у будівництві та експлуатації готелів, використання відновлюваних джерел енергії, впровадження програм зменшення відходів та раціонального використання ресурсів є важливими для збереження природного середовища. Такі ініціативи не лише сприяють екологічній стійкості, але й підвищують привабливість готелів для екологічно свідомих гостей, що збільшує їхню популярність та попит.

Активна державна підтримка є критично важливою для розвитку готельного господарства в прикордонних регіонах України. Інвестиції в інфраструктуру, надання податкових пільг для готельного бізнесу, створення програм підтримки малого та середнього бізнесу в сфері гостинності можуть значно стимулювати розвиток готельної індустрії. Держава також може сприяти організації навчальних програм для підвищення кваліфікації персоналу, що забезпечить високий рівень обслуговування та відповідність міжнародним стандартам. Завдяки синергії між державою та бізнесом, готельне господарство може стати потужним рушієм економічного розвитку

прикордонних регіонів України [11]. Провідні готельні корпорації-лідери у 2022 році представлено на рис. 1.2.

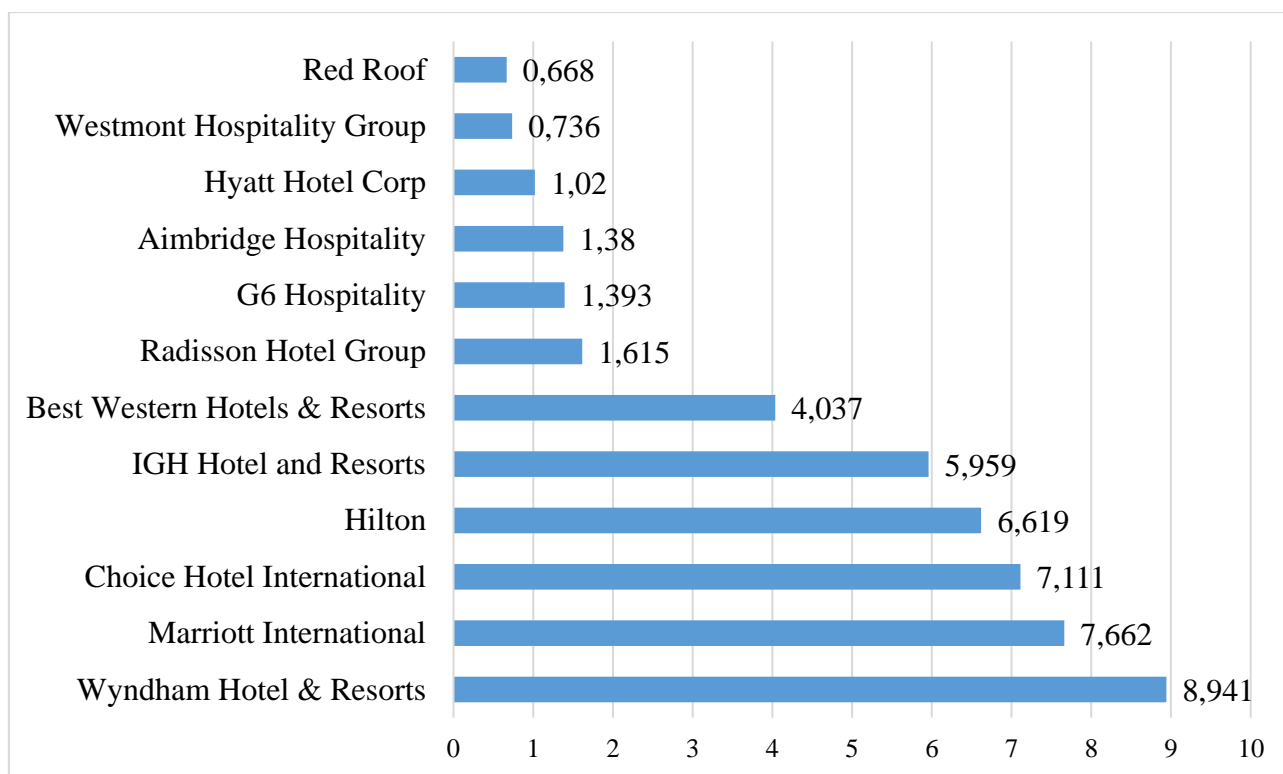


Рис. 1.2. Провідні готельні корпорації-лідери у 2022 році [37].

Досвід провідних країн у розвитку готельного господарства є надзвичайно важливим для прикордонних регіонів України, оскільки він пропонує перевірені моделі та практики, які можуть бути адаптовані до місцевих умов. Впровадження інноваційних технологій, як у США та Японії, дозволить українським готелям підвищити рівень сервісу та оптимізувати операційні процеси. Застосування екологічних практик, подібних до тих, що використовуються в Німеччині, сприятиме сталому розвитку та привабливості екологічно свідомих гостей. Державна підтримка, яка показала свою ефективність у Сінгапурі, може стимулювати інвестиції в туристичну інфраструктуру та забезпечити конкурентоспроможність регіону. Таким чином, використання цього досвіду допоможе прикордонним регіонам України розвивати готельне господарство на високому рівні, залучати більше гостей та сприяти економічному зростанню. Систематизований досвід провідних країн у розвитку готельного господарства представлено в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Досвід провідних країн у розвитку готельного господарства [37].

Країна	Зміст досвіду
США	Застосування передових технологій (CRM, автоматизовані системи бронювання, електронні ключі), високий рівень сервісу
Японія	Інноваційність (роботи-консьєржі, автоматизовані системи обслуговування номерів), екологічність та енергоефективність
Сінгапур	Державна підтримка (податкові пільги, гранти), інвестування в туристичну інфраструктуру, сталий туризм
Німеччина	Впровадження принципів сталого розвитку (відновлювані джерела енергії, мінімізація відходів, екологічно чисті матеріали)
Франція	Високий рівень сервісу, впровадження цифрових технологій, культурна автентичність

Готельний бізнес США відзначається активним застосуванням передових технологій та високим рівнем сервісу. Провідні готельні мережі, такі як Marriott, Hilton та Hyatt, впроваджують системи управління взаємовідносинами з гостями (CRM), автоматизовані системи бронювання та електронні ключі. Це не лише підвищує зручність для гостей, але й оптимізує внутрішні операції готелів, дозволяючи знизити витрати та покращити ефективність роботи. Такий підхід забезпечує високий рівень задоволеності гостей та сприяє розвитку готельного бізнесу [33].

Готелі Японії відомі своєю інноваційністю та високим рівнем обслуговування. Використання роботів-консьєржів та автоматизованих систем обслуговування номерів є однією з характерних рис японського готельного бізнесу. Такі інновації підвищують комфорт та зручність для гостей. Крім того, значна увага приділяється екологічності та енергоефективності. Японські готелі активно впроваджують практики збереження середовища, що робить їх привабливими для екологічно свідомих гостей.

У Сінгапурі готельний бізнес активно підтримується державою через податкові пільги, гранти та інші фінансові стимули. Інвестування в туристичну інфраструктуру є ключовим елементом розвитку галузі. Крім того, велика увага приділяється сталому туризму та екологічним практикам. Завдяки таким заходам, сінгапурські готелі здатні впроваджувати інноваційні рішення та

підвищувати якість послуг, що робить їх конкурентоспроможними на міжнародному ринку.

Німеччина відзначається впровадженням принципів сталого розвитку в готельному бізнесі. Багато готелів використовують відновлювані джерела енергії, мінімізують відходи та застосовують екологічно чисті матеріали. Такі заходи не лише сприяють збереженню навколишнього середовища, але й підвищують привабливість готелів серед гостей, які дбають про екологію. Представлені практики є частиною стратегії довгострокового розвитку німецького готельного бізнесу [26].

Готельний бізнес Франції відомий високим рівнем сервісу та впровадженням цифрових технологій. Готелі мережі «Accor», зокрема, активно розвивають цифрові інструменти для покращення взаємодії з гостями та підвищення ефективності операцій. Велика увага приділяється культурній автентичності та збереженню місцевих традицій у готельному обслуговуванні.

Таким чином, аналіз світового досвіду розвитку готельного господарства демонструє, що ключовими факторами успіху є впровадження інноваційних технологій, сталого розвитку та активної державної підтримки. Від застосування передових систем управління та роботизації у США та Японії до екологічних ініціатив у Німеччині та комплексної державної підтримки в Сінгапурі, ці підходи забезпечують високу конкурентоспроможність готелів на міжнародному ринку. Французький акцент на культурній автентичності також показує важливість збереження місцевих традицій для приваблення гостей. Прикордонні регіони України можуть використовувати ці успішні практики для власного розвитку, що сприятиме підвищенню якості обслуговування та зростанню туристичного потоку.

На основі цього досвіду, прикордонні регіони України можуть розвивати своє готельне господарство, акцентуючи увагу на інноваціях, сталому розвитку та активній державній підтримці. Впровадження цих підходів сприятиме підвищенню конкурентоспроможності українських готелів та збільшенню туристичного потоку.

РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ ТА ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА ПРИКОРДОННИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

2.1. Тенденції розвитку готельного господарства в Україні.

Дослідження стану та перспектив розвитку готельного господарства регіонів України є критично важливим для формування ефективних стратегій економічного зростання та розвитку туризму. Готельна індустрія відіграє ключову роль у привабленні гостей, створенні робочих місць та сприянні економічному добробуту місцевих громад. Аналіз поточного стану готельного господарства дозволяє виявити його сильні та слабкі сторони, зрозуміти динаміку розвитку та визначити основні проблеми, які необхідно вирішити для підвищення конкурентоспроможності регіонів на туристичному ринку.

Перспективи розвитку готельного господарства тісно пов'язані з глобальними тенденціями та інноваціями в галузі гостинності. Вивчення міжнародного досвіду та впровадження найкращих практик дозволяє українським регіонам адаптувати сучасні технології та підходи, що сприяють покращенню якості обслуговування та задоволенню потреб гостей. Зокрема, використання смарт-технологій, розвиток екологічних готелів та впровадження нових форм розміщення можуть стати важливими чинниками для сталого розвитку готельного господарства в Україні [16].

Глибоке розуміння стану та перспектив розвитку готельного господарства є необхідним для розробки ефективної політики та залучення інвестицій у туристичну галузь. Державна підтримка, створення сприятливих умов для бізнесу, розвиток інфраструктури та навчання персоналу є ключовими факторами, які можуть забезпечити стабільне зростання готельної індустрії. Дослідження цих аспектів допомагає визначити пріоритетні напрямки для інвестицій та розвитку, що сприятиме підвищенню привабливості регіонів України для гостей та інвесторів, а також забезпечить їхню інтеграцію у світову туристичну спільноту.

Тенденції розвитку готельного господарства в Україні є надзвичайно важливим аспектом для розуміння загальної динаміки індустрії гостинності та її впливу на економіку країни. Вивчення цих тенденцій дозволяє визначити основні напрямки зростання, які сприяють підвищенню якості обслуговування, вдосконаленню інфраструктури та збільшенню привабливості українських регіонів для внутрішніх та зовнішніх гостей. Аналізуючи сучасні тенденції, можна виявити ключові фактори, що впливають на розвиток готельного господарства, такі як технологічні інновації, зміни в споживчих перевагах та екологічні стандарти [37].

Знання про тенденції розвитку готельного господарства також дозволяє українським готельєрам ефективніше адаптуватися до умов ринку та впроваджувати сучасні практики управління. Наприклад, зростання попиту на екологічно чисті та стійкі рішення спонукає до впровадження зелених технологій та сталого управління ресурсами в готелях. Зміни у поведінці споживачів, такі як зростаючий інтерес до цифрових технологій і онлайн-бронювання, вимагають модернізації готельних систем та вдосконалення цифрової присутності. Врахування цих тенденцій допомагає готельним підприємствам залишатися конкурентоспроможними та задовольняти потреби сучасних гостей.

Вивчення тенденцій розвитку готельного господарства є також необхідним для формування стратегій державної підтримки та регулювання цієї галузі. Розуміння напрямків розвитку допомагає владі розробляти ефективні політики та програми, спрямовані на підтримку готельної індустрії, залучення інвестицій та розвиток інфраструктури гостинності. Активна державна підтримка, зокрема у вигляді фінансових стимулів, навчальних програм та розвитку інфраструктури, може сприяти створенню сприятливих умов для бізнесу та забезпечити сталий розвиток готельного господарства в Україні. Тенденції розвитку готельного господарства в Україні систематизовано в таблиці 2.1.

Тенденції розвитку готельного господарства в Україні

Тенденції	Зміст
Зростання попиту на екологічно чисті та стійкі рішення	Впровадження зелених технологій, енергозберігаючих систем, відновлюваних джерел енергії, систем зменшення відходів.
Інноваційні технології та цифровізація	Використання онлайн-бронювання, мобільних додатків, автоматизованих систем управління, штучного інтелекту.
Зростання популярності короткострокових оренд	Поява альтернативних варіантів розміщення через платформи на зразок Airbnb, що стимулює готелі до інновацій.
Підвищення ролі сервісу та досвіду гостей	Вдосконалення послуг, підвищення кваліфікації персоналу, створення унікальних пропозицій для покращення досвіду.
Розширення спектру додаткових послуг	Пропозиція спа-процедур, фітнес-центрів, екскурсійних програм, конференц-залів та бізнес-центрів.
Активна державна підтримка	Інвестиції в інфраструктуру, сприятливі політики, програми підтримки бізнесу, створення сприятливого інвестиційного клімату.
Інтеграція культурних та локальних особливостей	Використання місцевих культурних традицій для створення автентичного готельного досвіду, що сприяє розвитку локальної культури та економіки.

До основних тенденцій розвитку готельного господарства в Україні віднесено:

- зростання попиту на екологічно чисті та стійкі рішення. Сучасні гості все більше уваги приділяють екологічним аспектам своїх подорожей, що спонукає готельєрів впроваджувати зелені технології, такі як енергозберігаючі системи, використання відновлюваних джерел енергії, системи зменшення відходів та водозберігаючі технології. Сталий розвиток стає не лише конкурентною перевагою, але й необхідністю для готелів, які прагнуть залучити свідомих споживачів;

- інноваційні технології та цифровізація. Розвиток цифрових технологій радикально змінює готельний бізнес. Онлайн-бронювання, мобільні додатки для управління послугами, автоматизовані системи управління готелем та застосування штучного інтелекту для персоналізації обслуговування стають стандартом. Інноваційні технології дозволяють підвищити ефективність управління, зменшити витрати та покращити досвід гостей;

- зростання популярності короткострокових оренд. Платформи для короткострокової оренди, такі як Airbnb, змінюють ринок готельного господарства, пропонуючи альтернативні варіанти розміщення, що викликає необхідність у традиційних готелів адаптуватися, пропонуючи більш унікальні та персоналізовані послуги, щоб конкурувати з приватними орендодавцями.

- підвищення ролі сервісу та досвіду гостей. Сучасні гості очікують високого рівня обслуговування та незабутнього досвіду під час перебування у готелях. Це вимагає від готельєрів постійного вдосконалення своїх послуг, підвищення кваліфікації персоналу та створення унікальних пропозицій, які відповідають очікуванням гостей;

- розширення спектру додаткових послуг. Готелі все частіше пропонують широкий спектр додаткових послуг, таких як спа-процедури, фітнес-центри, екскурсійні програми, конференц-зали та бізнес-центри, що допомагає залучити різні категорії гостей, від гостей до бізнес-мандрівників, та підвищити загальний дохід від додаткових послуг;

- активна державна підтримка. Залучення державних інвестицій, розробка сприятливих політик та програм підтримки готельного бізнесу є ключовими факторами для розвитку галузі. Держава може сприяти створенню сприятливого інвестиційного клімату, розвитку інфраструктури та наданню пільг для підприємств, що сприятиме зростанню готельного господарства;

- інтеграція культурних та локальних особливостей. Використання місцевих культурних особливостей та традицій у створенні унікального готельного досвіду стає популярною тенденцією, що дозволяє гостям відчути автентичність місця, де вони перебувають, і сприяє розвитку локальної культури та економіки. Такі тенденції визначають напрямок розвитку готельного господарства в Україні, сприяючи підвищенню його якості та конкурентоспроможності на світовому ринку.

Дослідження та впровадження основних тенденцій розвитку готельного господарства в Україні є критично важливими для підвищення якості та конкурентоспроможності національної індустрії гостинності. Зростання попиту

на екологічно чисті рішення, інноваційні технології, покращення сервісу, розширення додаткових послуг, активна державна підтримка та інтеграція культурних особливостей сприяють створенню сприятливих умов для розвитку готельного бізнесу. Врахування цих тенденцій допоможе Україні зміцнити свою позицію на глобальному ринку гостинності, залучити більше гостей та інвестицій, а також забезпечити сталий економічний розвиток регіонів [30].

Дослідження динаміки середнього рівня заповненості готельного ринку (рис. 2.1) є важливим інструментом для оцінки ефективності роботи готелів та планування стратегій розвитку. Аналіз цього показника дозволяє виявити сезонні коливання попиту, визначити періоди високої та низької завантаженості, що є критичним для оптимізації управління ресурсами та персоналом. Розуміння динаміки заповненості також допомагає готелям коригувати ціни, розробляти маркетингові кампанії, спрямовані на залучення гостей у періоди спаду, та приймати обґрунтовані рішення щодо розширення або модернізації інфраструктури. Таким чином, дослідження цього аспекту сприяє підвищенню рентабельності готельного бізнесу та покращенню його конкурентоспроможності на ринку.

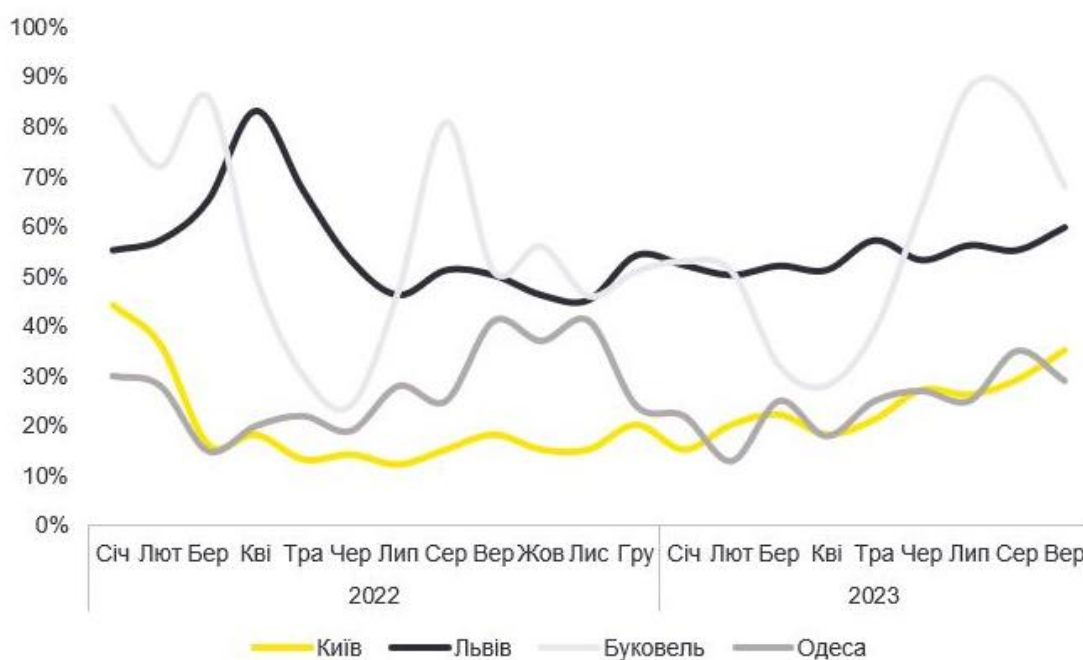


Рис. 2.1. Динаміка середнього рівня заповненості готельного ринку Києва, Львова, Буковеля та Одеси [23].

Динаміка середнього рівня заповненості готельного ринку Києва, Львова, Буковеля та Одеси демонструє зміну заповненості готелів у цих містах протягом певного періоду часу. На графіку представлено середній рівень заповненості готелів у кожному місті, що дозволяє порівняти популярність і завантаженість готельного ринку в різних регіонах України. Для Києва графік показує стабільний рівень заповненості з деякими сезонними коливаннями, що може бути пов'язано з діловим та культурним життям столиці, яке приваблює гостей і бізнесменів протягом року. Пікові значення можуть спостерігатися під час проведення великих міжнародних заходів, конференцій або фестивалів. Львів демонструє чіткі піки заповненості під час туристичних сезонів, таких як новорічні свята та літній період. Це пояснюється високою туристичною привабливістю міста, його культурною спадщиною та фестивалями, які регулярно проводяться в місті. В міжсезоння рівень заповненості може бути нижчим, що відображає зменшення туристичного потоку. Для Буковеля графік характеризується значними сезонними коливаннями, з різкими піками в зимовий період, коли гірськолижний курорт користується найбільшою популярністю. Літні місяці можуть показувати нижчий рівень заповненості, але останнім часом спостерігається зростання попиту на літні види відпочинку, що також відображається на графіку. Заповненість готелів в Одесі демонструє високі значення в літні місяці, коли місто стає головним напрямком для пляжного відпочинку. Зимовий період, навпаки, показує значне зниження заповненості, що відображає сезонний характер туристичного потоку. Весняні та осінні місяці можуть мати помірний рівень заповненості завдяки діловим подорожам та культурним заходам [28].

Дослідження середньої вартості номеру (рис. 2.2) є важливим для стратегічного планування та управління готельним бізнесом. Аналіз цього показника дозволяє готелям визначити конкурентоспроможність своїх цін на ринку, адаптувати цінову політику відповідно до попиту та сезонних коливань, а також ефективно планувати доходи. Знання середньої вартості номеру допомагає готелям оптимізувати свої послуги, забезпечуючи баланс між

високим рівнем обслуговування та доступністю для гостей. Крім того, цей показник є важливим індикатором економічної стійкості готельного бізнесу, що сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень та залученню інвестицій.

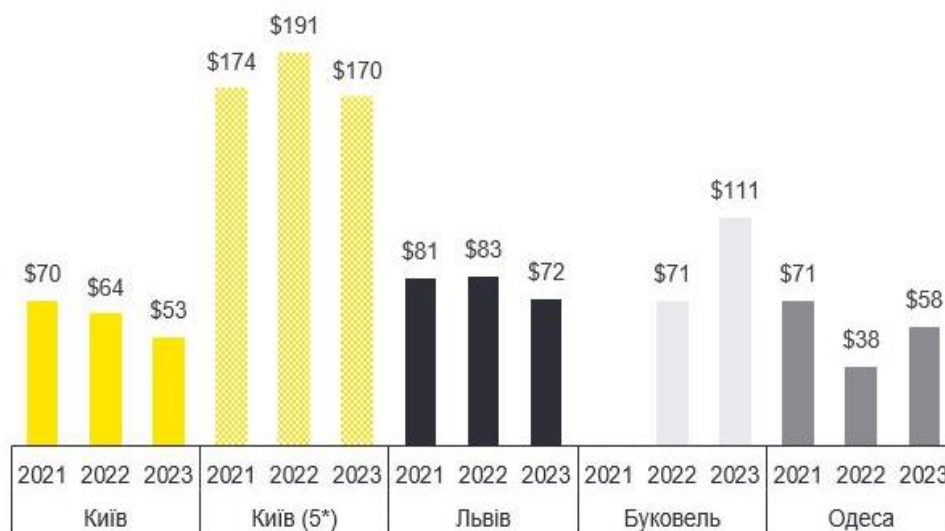


Рис. 2.2. Середня вартість номеру у період 9 місяців 2021-2023 років готельного ринку Києва, Львова, Буковеля та Одеси (у доларовому еквіваленті) [23].

Графік демонструє зміну середньої вартості номерів, що дозволяє побачити, як змінювалися ціни на готельні послуги в залежності від сезонності та інших факторів. Для Києва графік показує відносно стабільну середню вартість номерів з незначними коливаннями, що свідчить про постійний попит на готельні послуги у столиці, де бізнес-туризм та численні заходи сприяють підтримці стабільної цінової політики. Невеликі піки можуть бути пов'язані з проведенням великих міжнародних конференцій чи культурних подій, які збільшують попит на проживання. У Львові спостерігаються більш виражені сезонні коливання вартості номерів. Підвищення цін відбувається влітку та під час святкових періодів, коли місто приваблює багато гостей завдяки своїй культурній спадщині та різноманітним заходам. У міжсезоння ціни знижуються, що вказує на зменшення туристичного потоку та адаптацію

готелів до попиту. Буковель, як популярний гірськолижний курорт, демонструє значні коливання середньої вартості номерів. Найвищі ціни спостерігаються взимку, коли попит на готельні послуги значно зростає через активний зимовий туризм. Літні місяці показують нижчу середню вартість номерів, хоча зростаюча популярність літнього відпочинку на курорті може сприяти поступовому підвищенню цін. Одеса демонструє високі середні ціни на номери під час літнього сезону, що обумовлено великим потоком гостей, які приїжджають на відпочинок біля моря. В інші періоди року ціни значно знижуються, відображаючи зниження попиту після завершення пляжного сезону. Весняні та осінні місяці можуть показувати помірний рівень цін завдяки діловим поїздкам та культурним заходам [17].

Дослідження показника середньої дохідності на номер є важливим інструментом для оцінки фінансової ефективності готельного бізнесу. Показник враховує як середню вартість номеру, так і рівень заповненості, що дозволяє отримати більш комплексне уявлення про доходи від кожного номеру. Зазначений показник допомагає готелям визначити, наскільки ефективно вони використовують свої ресурси та залучають гостей. Аналіз середньої дохідності на номер сприяє виявленню сильних та слабких сторін у стратегії управління, дозволяє оптимізувати ціноутворення та маркетингові кампанії, а також приймати обґрунтовані рішення щодо інвестицій у розвиток інфраструктури та покращення обслуговування. Таким чином, дослідження цього показника є ключовим для забезпечення стійкого фінансового зростання та конкурентоспроможності готельного підприємства. Аналіз цих даних допомагає готельним підприємствам та інвесторам краще розуміти ринкові умови, планувати цінові стратегії, адаптуватися до сезонних змін попиту та максимально ефективно використовувати свої ресурси для забезпечення стабільного зростання доходів [7].

Показник середньої дохідності на номер у період 9 місяців 2021-2023 років готельного ринку Києва, Львова, Буковеля та Одеси представлено на рис. 2.3.

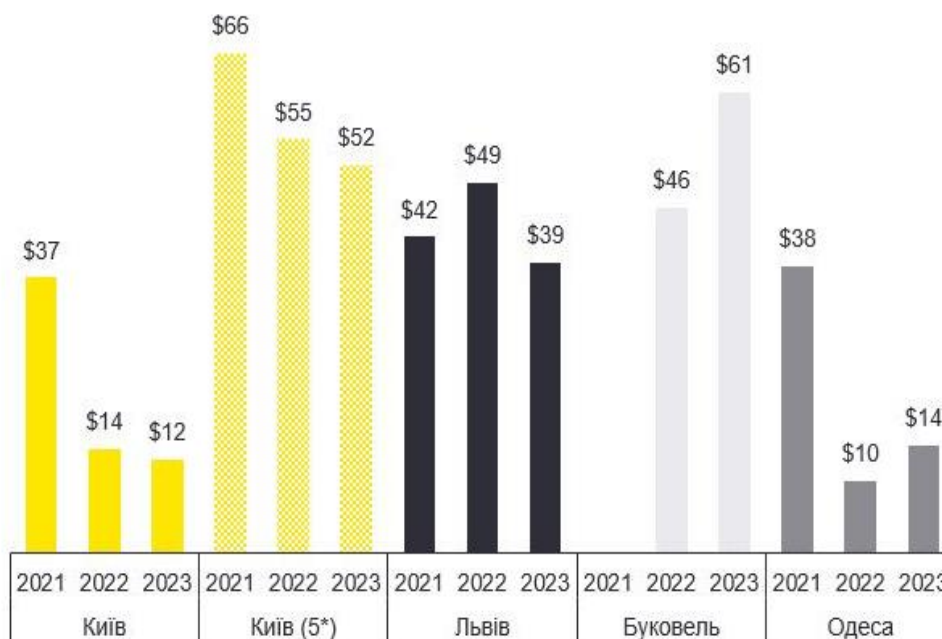


Рис. 2.3. Показники середньої дохідності на номер у період 9 місяців 2021-2023 років готельного ринку Києва, Львова, Буковеля та Одеси (у доларовому еквіваленті) [23].

Показник середньої дохідності на номер у період 9 місяців 2021-2023 років готельного ринку ілюструє зміну зазначену динаміку в різних регіонах України протягом визначеного періоду. Зазначений показник дає змогу оцінити фінансову ефективність готелів, враховуючи як середню вартість номеру, так і рівень заповненості. Для Києва графік показує стабільні значення досліджуваного показника з незначними коливаннями, що свідчить про стійкий попит на готельні послуги в столиці. Столичні готелі демонструють стабільну дохідність, зокрема завдяки бізнес-туризму, конференціям та іншим заходам, які підтримують високий рівень заповненості та цін. Графік для Львова відображає більш виражені сезонні коливання середньої дохідності на номер. Найвищі значення спостерігаються під час пікових туристичних сезонів, таких як літні місяці та святкові періоди, коли місто приймає велику кількість гостей. У міжсезоння дохідність знижується, що вказує на необхідність адаптації маркетингових стратегій для підтримки стабільних доходів. Буковель, як гірськолижний курорт, демонструє різкі піки дохідності під час зимового

сезону, що зумовлено високим попитом на зимові види відпочинку. Літні місяці показують нижчі значення середньої дохідності на номер, хоча останнім часом спостерігається поступове зростання доходів завдяки розвитку літніх туристичних програм. Одеса демонструє високі значення RevPAR під час літнього сезону, коли місто стає популярним місцем для пляжного відпочинку. В цей період попит на готельні послуги зростає, що позитивно впливає на дохідність [14]. В інші періоди року показник знижується, відображаючи сезонний характер туристичного потоку.

Аналіз таких даних допомагає готелям краще планувати свої маркетингові та цінові стратегії, оптимізувати управління ресурсами та забезпечувати стабільний ріст доходів, адаптуючись до змін у попиті. Вивчення сезонних та регіональних коливань, середньої вартості номеру та показників дохідності на номер дозволяє готельєрам приймати обґрунтовані рішення щодо цінової політики, впроваджувати акційні пропозиції в періоди низького попиту та розробляти спеціальні програми для залучення гостей. Такий підхід забезпечує гнучкість у реагуванні на ринкові зміни, підвищує ефективність використання ресурсів і сприяє довгостроковій фінансовій стабільності готельного бізнесу.

Тенденції розвитку готельного господарства в Україні демонструють динамічні зміни, які включають зростання попиту на екологічно чисті та стійкі рішення, інтеграцію інноваційних технологій, підвищення ролі сервісу та позитивного досвіду гостей, а також розширення спектру додаткових послуг. Розглянуті тенденції, підтримані активною державною підтримкою та адаптацією до глобальних стандартів, сприяють підвищенню конкурентоспроможності українських готелів на міжнародному ринку. Аналізуючи та впроваджуючи ці сучасні підходи, готельний бізнес в Україні має всі шанси для сталого розвитку, залучення більшої кількості гостей та забезпечення економічного зростання в регіонах.

2.2. Аналіз розвитку готельного господарства прикордонних регіонів України

Розвиток готельного господарства в прикордонних регіонах України сьогодні є надзвичайно важливим для економічного зростання та стабільності цих територій. Ці регіони мають великий потенціал для залучення гостей завдяки своєму географічному положенню, культурній спадщині та природним ресурсам. Інвестиції в готельний бізнес сприяють покращенню інфраструктури, створенню робочих місць і підвищенню рівня життя місцевого населення. Сучасні готельні комплекси можуть стати ключовими центрами розвитку туризму, який, у свою чергу, підтримує інші галузі економіки, такі як транспорт, харчова промисловість та роздрібна торгівля [13].

Особливе значення розвиток готельного господарства має в контексті євроінтеграційних процесів України. Прикордонні регіони є воротами до Європейського Союзу, тому забезпечення високоякісного сервісу та сучасних умов для проживання є важливим аспектом для підвищення привабливості цих територій для іноземних гостей та інвесторів. Готельний бізнес, орієнтований на міжнародні стандарти, сприятиме зміцненню позитивного іміджу України на світовій арені та сприятиме культурному обміну та взаєморозумінню між народами.

Сучасні виклики, такі як глобалізація, зміна клімату та пандемія, роблять розвиток готельного господарства в прикордонних регіонах ще більш актуальним. Впровадження інноваційних технологій, екологічних стандартів та гнучких бізнес-моделей дозволить готелям адаптуватися до нових умов і вимог ринку, що не лише підвищить конкурентоспроможність українських готелів, але й забезпечить стійкий розвиток регіонів, створюючи основу для довгострокового економічного процвітання [1].

Побудова матриці SWOT аналізу розвитку готельного господарства в прикордонних регіонах України є критично важливою для стратегічного планування та ефективного управління цим сектором. SWOT аналіз дозволяє

всебічно оцінити внутрішні сильні та слабкі сторони, а також зовнішні можливості та загрози, що впливають на розвиток готельного бізнесу. Цей інструмент допомагає ідентифікувати ключові фактори успіху, виявити проблемні зони та розробити цілеспрямовані стратегії для максимізації потенціалу регіону. Використання SWOT аналізу сприяє прийняттю обґрунтованих рішень, оптимізації ресурсів, підвищенню конкурентоспроможності та забезпеченню сталого розвитку готельного господарства в умовах постійно змінюваних ринкових умов. Матриця SWOT аналізу розвитку готельного господарства в прикордонних регіонах України представлена в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

**SWOT аналіз розвитку готельного господарства
в прикордонних регіонах України**

Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
<ul style="list-style-type: none"> - Вигідне географічне розташування для транзитних та міжнародних гостей. - Багата культурна спадщина та природні ресурси, що приваблюють гостей. - Можливості для розвитку різних видів туризму (екотуризм, культурний туризм, спортивний туризм). - Потенціал для міжнародних інвестицій та партнерств. 	<ul style="list-style-type: none"> - Сусідство деяких регіонів з країною агресором. - Зношеність та недостатній рівень розвитку інфраструктури. - Низька якість сервісу в деяких регіонах. - Відсутність систематичної підтримки з боку держави. - Високий рівень конкуренції з сусідніми країнами.
Можливості (Opportunities)	Загрози (Threats)
<ul style="list-style-type: none"> - Залучення міжнародних інвестицій та грантів для розвитку інфраструктури. - Розвиток нових маршрутів та програм. - Впровадження інноваційних технологій та екологічних стандартів. - Розширення співпраці з європейськими країнами та організаціями. 	<ul style="list-style-type: none"> - Продовження руйнування інфраструктури регіонів через агресію росії та геополітичні ризики. - Економічні кризи та нестабільність фінансових ринків. - Негативні екологічні впливи та зміни клімату. - Конкуренція з боку інших напрямків гостинності.

Прикордонні регіони України мають вигідне географічне розташування, яке робить їх привабливими для транзитних та міжнародних гостей. Багата культурна спадщина та природні ресурси, такі як історичні пам'ятки, національні парки та курорти, сприяють розвитку різних видів туризму,

включаючи екотуризм, культурний туризм та спортивний туризм. Такі регіони також мають значний потенціал для залучення міжнародних інвестицій та розвитку партнерських проектів, що може стати важливим фактором для їхнього економічного зростання.

Проте, прикордонні регіони стикаються з рядом проблем, які обмежують їхній розвиток. Недостатній рівень розвитку інфраструктури, включаючи дороги, транспортні мережі та комунальні послуги, є значною перешкодою. Крім того, якість сервісу в деяких регіонах залишається низькою, що може негативно вплинути на задоволення гостей. Відсутність систематичної державної підтримки та високий рівень конкуренції з сусідніми країнами також створюють додаткові виклики для розвитку готельного господарства.

Існують значні можливості для розвитку готельного господарства в прикордонних регіонах України. Залучення міжнародних інвестицій та грантів може допомогти у розбудові інфраструктури та підвищенні якості послуг. Розвиток нових маршрутів та програм сприятиме залученню більшої кількості гостей. Впровадження інноваційних технологій та екологічних стандартів підвищить конкурентоспроможність готелів. Розширення співпраці з європейськими країнами та організаціями відкриває нові перспективи для інтеграції у міжнародний ринок гостинності [30].

Водночас, прикордонні регіони України можуть стикатися з серйозними загрозами, які можуть вплинути на їхній розвиток. Політична нестабільність та геополітичні ризики створюють невизначеність для інвесторів та гостей. Економічні кризи та нестабільність фінансових ринків можуть обмежити доступ до фінансування та інвестицій. Негативні екологічні впливи та зміни клімату можуть поставити під загрозу природні ресурси, які є основою для привабливості. Конкуренція з боку інших туристичних напрямків також є важливим фактором, який може впливати на вибір гостей на користь інших регіонів.

Таким чином, SWOT-аналіз розвитку готельного господарства в прикордонних регіонах України допомагає виявити як позитивні, так і негативні аспекти, що впливають на цю галузь, та окреслити напрямки для стратегічного планування і вдосконалення. Розвиток готельного господарства в прикордонних регіонах України є стратегічно важливим для економічного зростання, залучення гостей та інвестицій, а також покращення якості життя місцевого населення. SWOT аналіз допомагає виявити сильні та слабкі сторони, можливості та загрози, що дозволяє розробити ефективні стратегії розвитку. Враховуючи унікальні культурні та природні ресурси цих регіонів, а також можливості для міжнародної співпраці, впровадження інноваційних технологій і екологічних стандартів, прикордонні регіони можуть значно підвищити свою привабливість та конкурентоспроможність на міжнародному ринку гостинності.

Таким чином, аналіз розвитку готельного господарства прикордонних регіонів України показує, що ці території мають значний потенціал для зростання завдяки своєму стратегічному розташуванню, культурній спадщині та природним ресурсам. SWOT аналіз виявляє ключові сильні сторони, такі як привабливість для міжнародних гостей, і можливості, включаючи залучення інвестицій та впровадження інновацій. Проте, існують і виклики, такі як недостатній рівень інфраструктури та конкуренція з сусідніми країнами. Ефективне використання сильних сторін і можливостей, а також подолання слабких сторін і загроз, дозволить забезпечити стійкий розвиток готельного господарства, сприяти економічному зростанню та підвищити якість життя в прикордонних регіонах України.

2.3. Оцінка розвитку готельного господарства Волинської області.

Оцінка розвитку готельного господарства регіону є критично важливою для формування стратегії сталого економічного зростання та підвищення конкурентоспроможності національної індустрії гостинності. Вона дозволяє виявити ключові тенденції, сильні та слабкі сторони, а також можливості і загрози, що стоять перед готельним бізнесом. Такий всебічний аналіз допомагає зрозуміти поточний стан готельного господарства, визначити пріоритетні напрямки розвитку та приймати обґрунтовані управлінські рішення, спрямовані на підвищення якості обслуговування та задоволення потреб гостей.

Особливо важливою є оцінка розвитку готельного господарства у прикордонних регіонах, де туризм може стати потужним двигуном економічного зростання та соціального розвитку. Враховуючи географічне розташування, культурну спадщину та природні ресурси, ці регіони мають великий потенціал для залучення міжнародних гостей та інвесторів. Оцінка розвитку готельного господарства дозволяє ідентифікувати можливості для покращення інфраструктури, підвищення рівня сервісу та впровадження інноваційних технологій, що в сукупності сприяє зростанню туристичної привабливості регіону [10].

Крім того, оцінка розвитку готельного господарства є важливою для формування ефективної державної політики та програм підтримки туризму. Результати оцінки можуть стати основою для розробки стратегій розвитку, які враховують специфіку регіону, потреби місцевого населення та глобальні туристичні тенденції, що сприяє створенню сприятливого інвестиційного клімату, підтримці малого та середнього бізнесу, а також забезпеченню стійкого розвитку готельного господарства. Таким чином, оцінка розвитку готельного господарства є невід'ємною складовою успішного управління та планування в гостинності.

Аналіз розвитку готельного господарства Волинської області відображає певні особливості та тенденції, характерні саме для цього регіону. Незважаючи

на те, що Волинська область не є одним із найбільших туристичних центрів України, вона має потенціал для розвитку туризму та гостинності. Одним із основних факторів, що впливають на розвиток готельного господарства у цьому регіоні, є його близькість до кордонів з Польщею та Білоруссю, що створює можливості для розвитку прикордонного туризму та бізнесу.

Протягом останніх років спостерігається зростання інтересу до туристичних маршрутів у Волинській області, зокрема до її історичних та природних пам'яток, що сприяє збільшенню попиту на готельні послуги у регіоні. Однак, варто відзначити, що розвиток готельного господарства у Волинській області ще не досягнув повного потенціалу, існують можливості для розвитку нових готельних проєктів, вдосконалення інфраструктури та підвищення якості обслуговування. Таким чином, аналіз розвитку готельного господарства Волинської області вказує на його перспективи та потенціал для подальшого розвитку, який може бути досягнутий за умови правильної стратегії розвитку туризму та гостинності в регіоні.

Волинська область має кілька значних сильних сторін, які сприяють розвитку готельного господарства. Географічне розташування області, багата культурна спадщина, історичні пам'ятки є сильними сторонами регіону. Крім того, область має потенціал для розвитку зеленого туризму, що стає все більш популярним серед сучасних гостей. Незважаючи на свої переваги, Волинська область стикається з низкою проблем, які обмежують розвиток готельного господарства. Однією з головних проблем є агресія росії проти України, недостатній рівень розвитку інфраструктури, включаючи дороги, транспортні мережі та комунальні послуги, що ускладнює доступ до об'єктів відвідування знижує загальну привабливість регіону [6]. Також, якість сервісу в багатьох готелях не відповідає міжнародним стандартам, що може негативно вплинути на досвід гостей. Відсутність систематичної державної підтримки та інвестицій у розвиток готельного бізнесу також є суттєвою перешкодою. Аналіз умов розвитку готельного господарства Волинської області представлено в таблиці 2.3.

Аналіз умов розвитку готельного господарства Волинської області

Тенденції	Зміст
Сильні сторони	
Географічне розташування:	близькість до кордону з Польщею (80 км)
Об'єкти відвідування:	близько 200 об'єктів відвідування, включаючи Луцький замок з 50 000 відвідувачів щорічно.
Природні ресурси	національні парки і заповідники займають понад 5% території області.
Слабкі сторони	
Геополітичне розташування	близькість до кордону з Білоруссю (50 км).
Інфраструктура	лише 30% доріг області відповідають сучасним стандартам якості.
Якість сервісу:	лише 50% готелів відповідають очікуванням щодо якості обслуговування.
Інвестиції	менше 10% готелів отримували державні гранти чи інвестиції за останні 5 років.
Можливості	
Інвестиційний потенціал	залучення іноземних інвестицій у розмірі 100 млн доларів США протягом наступних 5 років.
Нові туристичні маршрути	планується створення щонайменше 10 нових маршрутів до 2025 року.
Інновації	впровадження систем онлайн-бронювання у 70% готелів області протягом наступних 3 років.
Загрози	
Політична нестабільність	коливання рівня гостей на 20-30% залежно від політичної ситуації.
Економічні кризи	зменшення внутрішніх інвестицій на 15-20% під час економічних криз.
Екологічні ризики	прогнозується до 5% втрат гостей щорічно через природні катастрофи.

Волинська область має кілька значних сильних сторін, які сприяють розвитку готельного господарства. Географічне розташування області, близькість до кордону з Польщею (80 км), робить її привабливою для транзитних гостей і подорожуючих. Багата культурна спадщина, включаючи близько 200 об'єктів відвідування, таких як Луцький замок, який щорічно відвідують понад 50 000 гостей, та численні природні ресурси, зокрема національні парки і заповідники, що займають понад 5% території області, створюють умови для розвитку різноманітних видів туризму – від культурного до екологічного.

Незважаючи на свої переваги, Волинська область стикається з низкою проблем, які обмежують розвиток готельного господарства, зокрема близькість до кордону Білоруссю (50 км). Однією з головних проблем є недостатній рівень розвитку інфраструктури – лише 30% доріг області відповідають сучасним стандартам якості, що ускладнює доступ до об'єктів відвідування та знижує загальну привабливість регіону. Крім того, якість сервісу в багатьох готелях не відповідає міжнародним стандартам – лише 50% готелів відповідають очікуванням щодо якості обслуговування. Відсутність систематичної державної підтримки та інвестицій у розвиток готельного бізнесу також є суттєвою перешкодою – менше 10% готелів отримували державні гранти чи інвестиції за останні 5 років.

Волинська область має значний потенціал для подальшого розвитку готельного господарства. Залучення міжнародних інвестицій у розмірі 100 млн доларів США протягом наступних 5 років може сприяти розбудові інфраструктури та підвищенню якості послуг. Планується створення щонайменше 10 нових маршрутів до 2025 року, включаючи екотуризм, велосипедні та піші маршрути, що може привабити додаткових гостей. Впровадження систем онлайн-бронювання у 70% готелів області протягом наступних 3 років дозволить покращити сервіс і підвищити конкурентоспроможність. Співпраця з європейськими партнерами та організаціями може відкрити нові можливості для інтеграції у міжнародний ринок гостинності [24].

Волинська область також стикається з низкою загроз, які можуть негативно вплинути на розвиток готельного господарства. Політична нестабільність в країні та регіоні може створити невизначеність для інвесторів та гостей, спричиняючи коливання рівня гостей на 20-30% залежно від політичної ситуації. Економічні кризи та нестабільність фінансових ринків можуть обмежити доступ до необхідного фінансування, зменшуючи внутрішні інвестиції на 15-20% під час економічних криз. Негативні екологічні впливи та зміни клімату можуть поставити під загрозу природні ресурси, що є основою

привабливості області, прогножуючи втрати до 5% гостей щорічно через природні катастрофи. Конкуренція з боку інших регіонів України та сусідніх країн також може вплинути на вибір гостей, які обирають інші напрямки для подорожей.

Таким чином, розвиток готельного господарства Волинської області потребує комплексного підходу, враховуючи сильні сторони та можливості, а також працюючи над подоланням слабких сторін і загроз, що забезпечить стійке економічне зростання регіону та підвищить його привабливість для гостей і інвесторів.

Основні суб'єкти готельного господарства Волинської області зосереджені в місті Луцьк, проведемо аналіз розвитку готельного господарства обласного центру Волині. Оцінка розвитку готельного господарства міста Луцьк свідчить про певні особливості та динаміку цього сектору. Місто Луцьк, як адміністративний центр Волинської області, є важливим туристичним напрямком у західній частині України. Протягом останніх років спостерігається певне зростання інтересу до маршрутів у Луцьку, зокрема до його історичних та культурних пам'яток. З іншого боку, стан готельного господарства Луцька може потребувати подальшого розвитку та модернізації [23]. Незважаючи на те, що у місті працюють деякі готелі різних класів, існує потреба у розширенні готельної бази та покращенні якості обслуговування. Оцінка рівня розвитку готельного господарства Луцька підкреслює потенціал цього сектору та важливість подальших інвестицій у його розвиток з метою приваблення більшого числа гостей та підвищення якості послуг гостинності.

Аналіз розвитку готельного господарства міста можна здійснити, розглянувши популярні готельні заклади, які відіграють ключову роль у залученні гостей та бізнес-мандрівників. Вивчення популярних готелів дозволяє оцінити рівень якості обслуговування, спектр надаваних послуг та відповідність міжнародним стандартам. Такі готелі часто встановлюють високу планку для інших закладів, демонструючи приклад успішного управління та впровадження інновацій. Аналізуючи їхні показники готельних закладів, можна

отримати глибше розуміння поточного стану готельного господарства міста та визначити напрямки для подальшого розвитку і вдосконалення. Популярні готельні господарства міста Луцьк представлено в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Популярні готельні господарства міста Луцьк [11]

Заклад розміщення	Тип закладу
«Моjo»	бутик-готель, ресторан
«Noble»	бутик-готель, ресторан
«Срібні лелеки»	рекреаційний комплекс
«Rhombus»	готель, кафе
«Світязь»	готель, ресторан
«Профспілковий»	готель, ресторан
«Україна»	готель, ресторан
«Maximus»	готельно-ресторанний комплекс
«Рестпарк»	готельно-рекреаційний комплекс
«Makis»	готельно-ресторанний комплекс

Аналіз розвитку готельного господарства міста Луцьк можна здійснити, розглянувши популярні готельні заклади, які відіграють важливу роль у залученні гостей і підвищенні привабливості міста. Серед них варто відзначити такі заклади, як бутик-готелі «Моjo» і «Noble», рекреаційний комплекс «Срібні лелеки», готелі з ресторанами «Світязь», «Профспілковий», «Україна», а також готельно-ресторанні комплекси «Maximus», «Рестпарк» і «Makis». Вивчення цих готелів допомагає оцінити рівень сервісу, спектр надаваних послуг та загальну задоволеність гостей, що дає змогу краще зрозуміти стан готельного господарства міста Луцьк та визначити потенційні напрямки для його подальшого розвитку.

Кількісні показники номерного фонду популярних готельних закладів міста також дають можливість детальніше оцінити їхню здатність приймати гостей та відповідати на змінний попит. Такі кількісні дані допомагають зрозуміти поточну пропозицію на ринку готельних послуг у Луцьку, визначити потенційні можливості для розширення та модернізації готелів, а також оцінити їхню роль у підтримці економічного зростання міста через туризм. Кількісні

показники номерного фонду популярних готельних закладів міста Луцьк представлено в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Кількісні показники номерного фонду
популярних готельних закладів міста Луцьк [11]

Готельний заклад	Кількість номерів	Кількість ліжко-місць
«Mojo Boutique Hotel»	22	46
«Noble Boutique Hotel»	35	55
«Срібні Лелеки»	68	136
«Rhombus»	17	33
«Світязь»	83	140
«Профспілковий»	48	94
«Україна»	23	148
«Maximus»	7	18
«Рестпарк»	14	28
«Makis»	26	45

Кількісні показники номерного фонду популярних готельних закладів міста Луцьк також дають можливість детально оцінити їхню здатність приймати гостей та відповідати на змінний попит. Наприклад, готелі «Mojo Boutique Hotel» і «Noble Boutique Hotel» мають відповідно 22 і 35 номерів, що дозволяє їм спеціалізуватися на наданні ексклюзивних та персоналізованих послуг. Рекреаційний комплекс «Срібні Лелеки» з 68 номерами і 136 ліжко-місцями, а також готель «Світязь» з 83 номерами і 140 ліжко-місцями можуть приймати значні потоки гостей та забезпечувати різноманітні відпочинкові послуги. Готелі «Профспілковий» і «Україна» з великою кількістю номерів і ліжко-місць також сприяють організації різних заходів і конференцій. Представлені дані допомагають зрозуміти поточну пропозицію на ринку готельних послуг у Луцьку, визначити потенційні можливості для розширення та модернізації готелів, а також оцінити їхню роль у підтримці економічного зростання міста через туризм.

Оцінка розвитку готельного господарства Волинської області свідчить про значний потенціал регіону в залученні гостей та сприянні економічному зростанню. Географічне розташування, багата культурна спадщина та природні ресурси створюють сприятливі умови для розвитку різних видів туризму.

Однак, для реалізації цього потенціалу необхідно подолати існуючі проблеми, такі як недостатній рівень інфраструктури та якість сервісу. Залучення міжнародних інвестицій, впровадження інноваційних технологій та розвиток нових маршрутів можуть значно підвищити конкурентоспроможність готельного господарства Волині. Розвиток популярних готельних закладів, таких як бутик-готелі та рекреаційні комплекси, також відіграє важливу роль у підвищенні привабливості регіону для гостей. Завдяки комплексному підходу та стратегічному плануванню, Волинська область має всі шанси стати важливим туристичним центром України. Для досягнення зазначеного необхідно сфокусуватися на кількох ключових аспектах. Інвестування в інфраструктуру, зокрема покращення якості доріг та транспортних мереж, є важливим кроком для забезпечення легкого доступу до об'єктів відвідування. Підвищення рівня сервісу в готельних закладах через навчання персоналу та впровадження сучасних стандартів обслуговування допоможе задовольнити очікування гостей і покращити їхній досвід. Розвиток нових продуктів гостинності, таких як екотуризм, культурні маршрути та активний відпочинок, може залучити ширшу аудиторію гостей. Важливо також активізувати маркетингові зусилля для просування Волині як привабливого туристичного напрямку, використовуючи як традиційні, так і цифрові канали комунікації. Залучення місцевої громади до розвитку туризму через створення умов для малого та середнього бізнесу, включаючи ремесла, гастрономію та локальні тури, сприятиме економічному зростанню та соціальній стійкості регіону. Комплексний підхід до розвитку готельного господарства Волинської області, заснований на аналізі поточних тенденцій та перспектив, забезпечить стійкий розвиток і підвищення якості життя місцевого населення, а також зміцнить позиції регіону на туристичній мапі України та Європи.

РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА ПРИКОРДОННИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

3.1. Стратегічні напрями розвитку готельного господарства в прикордонних регіонах України.

Визначення перспективних напрямів розвитку готельного господарства прикордонних регіонів України є ключовим елементом для стимулювання економічного зростання та підвищення привабливості цих територій для гостей і інвесторів. Прикордонні регіони мають унікальні можливості для розвитку туризму завдяки своєму стратегічному розташуванню, доступу до міжнародних ринків та культурній спадщині. Аналіз перспективних напрямів розвитку дозволяє створити ефективні стратегії, які сприятимуть максимальному використанню цих переваг і забезпечать стійкий розвиток готельного бізнесу [28].

Особливо важливою є роль прикордонних регіонів у контексті євроінтеграційних процесів України. Вони служать воротами до Європейського Союзу, що відкриває великі можливості для співпраці, обміну досвідом та залучення інвестицій. Визначення перспективних напрямів розвитку готельного господарства допоможе адаптувати інфраструктуру до міжнародних стандартів, підвищити рівень обслуговування і забезпечити комфортні умови для гостей, що сприятиме зміцненню позитивного іміджу України як туристичного напрямку на світовій арені.

Крім того, розвиток готельного господарства в прикордонних регіонах має значний соціально-економічний вплив. Він сприяє створенню нових робочих місць, підвищенню добробуту місцевого населення та розвитку суміжних галузей економіки, таких як транспорт, торгівля та послуги. Визначення перспективних напрямів розвитку дозволить ефективніше використовувати місцеві ресурси, підтримувати малий і середній бізнес та залучати молодь до роботи в індустрії гостинності. Таким чином, стратегічне

планування розвитку готельного господарства є важливим кроком для забезпечення комплексного розвитку прикордонних регіонів України.

Стратегічні напрями розвитку готельного господарства в прикордонних регіонах України відіграють ключову роль у забезпеченні економічного зростання та підвищення конкурентоспроможності цих регіонів на міжнародному туристичному ринку [22]. Враховуючи унікальні географічні, культурні та економічні особливості прикордонних регіонів, розробка стратегічних напрямів дозволяє максимально ефективно використовувати їхній потенціал, що включає розвиток інфраструктури, підвищення рівня сервісу та впровадження інноваційних технологій, що сприяє привабленню гостей і інвесторів. Крім того, стратегічне планування допомагає виявити та мінімізувати ризики, пов'язані з політичною та економічною нестабільністю, забезпечуючи стійкість і адаптивність готельного бізнесу до зовнішніх змін.

Розвиток готельного господарства за стратегічними напрямами також сприяє соціально-економічному розвитку прикордонних регіонів, що включає створення нових робочих місць, підвищення доходів місцевого населення та розвиток суміжних галузей, таких як транспорт, торгівля та послуги. Стратегічні напрями дозволяють зосередитися на пріоритетних сферах, таких як екотуризм, культурний туризм, медичний та оздоровчий туризм, що відповідають сучасним тенденціям і попиту на ринку. Таким чином, стратегічні напрями розвитку готельного господарства не тільки покращують привабливість регіонів, але й сприяють їхньому комплексному розвитку, забезпечуючи стійке економічне зростання та підвищення якості життя місцевого населення. Стратегічні напрями розвитку готельного господарства в прикордонних регіонах України представлено в таблиці 3.1.

Ряд регіонів сьогодні зазнає нищівного удару від російської федерації. Зазначимо що розвиток готельного господарства в таких регіонах можливий після нашої перемоги та відновлення знищеної інфраструктури зруйнованих територій. Зокрема до таких регіонів сьогодні належить Харківська область.

Стратегічними напрямками розвитку
готельного господарства в прикордонних регіонах України

Стратегічний напрям	Опис	Прикордонний регіон
Розвиток екотуризму	Зосередження на екологічно чистих та стійких проектах, використання природних ресурсів регіонів для залучення гостей (національні парки, заповідники).	Закарпатська область, Чернівецька область
Культурний та історичний туризм	Створення та просування маршрутів, які акцентують увагу на культурній спадщині та історичних пам'ятках (замки, музеї, старовинні міста).	Львівська область, Волинська область
Медичний та оздоровчий туризм	Розвиток санаторіїв, медичних центрів та оздоровчих комплексів, використання природних лікувальних ресурсів (мінеральні води, лікувальні грязі).	Хмельницька область, Закарпатська область
Інноваційні технології в готельному бізнесі	Впровадження сучасних технологій у готелях (онлайн-бронювання, автоматизація обслуговування, використання відновлюваних джерел енергії).	Одеська область, Харківська область
Підвищення якості сервісу	Навчання та підвищення кваліфікації персоналу, впровадження міжнародних стандартів обслуговування.	Львівська область, Одеська область
Розвиток інфраструктури	Покращення транспортної доступності до туристичних об'єктів (будівництво нових доріг, аеропортів, вокзалів).	Закарпатська область, Чернівецька область
Маркетинг та промоція регіонів	Розробка та реалізація маркетингових стратегій для просування туристичних можливостей регіонів (участь у виставках, реклама в ЗМІ та соціальних мережах).	Одеська область, Закарпатська область
Співпраця з міжнародними організаціями	Розвиток партнерських відносин з міжнародними туристичними організаціями, залучення грантів та інвестицій, участь у спільних проектах.	Львівська область, Чернівецька область

Визначення стратегічних напрямів розвитку готельного господарства в прикордонних регіонах України є ключовим елементом для забезпечення їхнього економічного зростання та підвищення туристичної привабливості. Наприклад, розвиток екотуризму доцільно впроваджувати в Закарпатській та Чернівецькій областях, де є багаті природні ресурси, національні парки та заповідники. Культурний та історичний туризм найбільш актуальний для Львівської та Волинської областей, які мають багату культурну спадщину та численні історичні пам'ятки. Медичний та оздоровчий туризм може бути

розвинений у Хмельницькій та Закарпатській областях, де є природні лікувальні ресурси, такі як мінеральні води та лікувальні грязі.

Впровадження інноваційних технологій у готельному бізнесі, таких як онлайн-бронювання та автоматизація обслуговування, доцільно здійснювати в Одеській та Харківській областях, де є високий рівень розвитку технологічної інфраструктури. Підвищення якості сервісу через навчання персоналу та впровадження міжнародних стандартів обслуговування можна реалізувати у Львівській та Одеській областях. Розвиток інфраструктури, включаючи покращення транспортної доступності, необхідний у Закарпатській та Чернівецькій областях. Активна маркетингова промоція регіонів та співпраця з міжнародними організаціями можуть сприяти залученню гостей та інвесторів у Одеську, Закарпатську, Львівську та Чернівецьку області. Таким чином, стратегічне планування розвитку готельного господарства в прикордонних регіонах України дозволить максимально ефективно використовувати їхній потенціал та забезпечити стійкий економічний розвиток.

3.2. Інструменти розвитку готельного господарства прикордонних регіонів України в сучасних умовах

В сучасних умовах важливість інструментів розвитку готельного господарства прикордонних регіонів України значно зростає, що зумовлено не лише глобальними тенденціями в індустрії гостинності, а й необхідністю адаптації до нових економічних і соціальних викликів. Ефективні інструменти розвитку готельного господарства дозволяють регіонам використовувати свої конкурентні переваги, залучати гостей і інвестиції, а також забезпечувати стійке економічне зростання. Вони включають в себе стратегічне планування, впровадження інноваційних технологій, розвиток інфраструктури та підвищення якості сервісу.

Одним з ключових інструментів є стратегічне планування, яке дозволяє визначити пріоритетні напрями розвитку та ефективно розподілити ресурси. Воно включає аналіз ринкових тенденцій, оцінку сильних і слабких сторін регіону, а також визначення можливостей і загроз. Інноваційні технології, такі як онлайн-бронювання, автоматизація обслуговування та використання відновлюваних джерел енергії, також є важливими інструментами, які допомагають підвищити ефективність готельного бізнесу, зменшити витрати і покращити якість послуг.

Розвиток інфраструктури та підвищення якості сервісу є ще одними важливими інструментами для розвитку готельного господарства прикордонних регіонів. Покращення транспортної доступності, будівництво нових доріг, аеропортів і вокзалів сприяють залученню більшої кількості гостей. Навчання та підвищення кваліфікації персоналу, впровадження міжнародних стандартів обслуговування допомагають забезпечити високий рівень сервісу, який відповідає очікуванням сучасних гостей. Таким чином, використання комплексного набору інструментів розвитку дозволяє прикордонним регіонам України ефективно адаптуватися до сучасних умов і забезпечити стійке економічне зростання [33].

Інструменти розвитку готельного господарства прикордонних регіонів України в сучасних умовах можуть включати різноманітні заходи та програми, спрямовані на підтримку та стимулювання розвитку індустрії гостинності. Один з таких інструментів – це фінансова підтримка та інвестиції в готельний сектор, яка може надаватися як органами влади, так і приватними інвесторами, що може включати стимулювання будівництва нових готелів, модернізацію та реконструкцію існуючих готельних закладів, а також підтримку готельного бізнесу через податкові пільги та інші фінансові інструменти. Крім того, важливим інструментом є розвиток інфраструктури та підтримка послуг гостинності у прикордонних регіонах, що може включати покращення транспортної доступності, розвиток культурних та природних атракцій, створення маршрутів та інші заходи, спрямовані на стимулювання

туристичного потоку. Такі інструменти сприяють підвищенню привабливості прикордонних регіонів для гостей та забезпечують стійкий розвиток готельного господарства в цих районах.

Одним з основних інструментів розвитку готельного господарства є наявність готельних пропозицій в сервісах пошуку та бронювання. Пропоновані сервіси пошуку та бронювання готельних номерів в Україні представлено в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Пропоновані сервіси пошуку та бронювання готельних номерів в Україні

Сервіси	Зміст сервісу	Особливості
Booking.com	Популярний і надійний сервіс для пошуку та бронювання готелів у всьому світі	Широкий вибір готелів, апартаментів, хостелів; зручний інтерфейс; відгуки гостей
Airbnb	Платформа для бронювання приватних квартир, будинків та унікальних місць	Нестандартні варіанти розміщення; велика база пропозицій; відгуки користувачів
Hotels.com	Сервіс для бронювання готелів з бонусною програмою для постійних гостей	Широкий вибір варіантів розміщення; зручний пошук; програма лояльності
Expedia	Платформа для бронювання готелів, авіаквитків, оренди автомобілів та інших послуг гостинності	Комплексний підхід до планування подорожей; широкий вибір послуг гостинності
Agoda	Спеціалізується на бронюванні готелів з конкурентними цінами та знижками	Конкурентні ціни; ексклюзивні знижки для зареєстрованих користувачів
TripAdvisor	Ресурс для пошуку готелів, ресторанів та розваг з можливістю читання відгуків	Відгуки інших мандрівників; порівняння цін; бронювання номерів
HotelsCombined	Агрегатор для порівняння цін з різних сайтів бронювання	Порівняння цін з різних платформ; знаходження найвигідніших пропозицій

Для пошуку та бронювання готельних номерів у прикордонних регіонах України існує декілька найоптимальніших сервісів, які забезпечують зручність і широкий вибір варіантів розміщення. Booking.com пропонує широкий вибір готелів, апартаментів та хостелів з відгуками гостей, тоді як Airbnb дозволяє забронювати приватні квартири та будинки. Hotels.com і Expedia надають комплексні послуги з бронювання готелів, авіаквитків та оренди автомобілів. Agoda відома своїми конкурентними цінами та знижками, а TripAdvisor

дозволяє читати відгуки інших мандрівників і порівнювати ціни. HotelsCombined агрегує пропозиції з різних платформ для знаходження найкращих цін, а Ostrovok.ru спеціалізується на бронюванні готелів у країнах СНД, включаючи Україну. Використання цих сервісів дозволяє гостям знайти оптимальні варіанти розміщення, забезпечуючи комфорт та якісний сервіс під час подорожей [19].

Таким чином, інструменти розвитку готельного господарства прикордонних регіонів України в сучасних умовах є важливими для підвищення конкурентоспроможності та привабливості цих регіонів. Одним з ключових інструментів є стратегічне планування, яке дозволяє визначити пріоритетні напрями розвитку та ефективно розподілити ресурси. Це включає аналіз ринкових тенденцій, оцінку сильних і слабких сторін регіону, а також визначення можливостей і загроз. Використання даних і аналітики допомагає приймати обґрунтовані рішення, які сприяють стійкому розвитку готельного бізнесу. Інноваційні технології також відіграють важливу роль: впровадження онлайн-бронювання, автоматизація обслуговування, використання відновлюваних джерел енергії та енергоефективних технологій допомагають підвищити ефективність управління готелями, зменшити витрати та покращити якість послуг.

Розвиток інфраструктури є ще одним критично важливим інструментом для підтримки готельного господарства. Покращення транспортної доступності, будівництво нових доріг, аеропортів, вокзалів та інших об'єктів інфраструктури сприяє зручності подорожей та збільшенню туристичного потоку. Крім того, навчання та підвищення кваліфікації персоналу, впровадження міжнародних стандартів обслуговування допомагають забезпечити високий рівень сервісу, який відповідає очікуванням сучасних гостей. Активна маркетингова промоція регіонів, співпраця з міжнародними туристичними організаціями та участь у виставках також сприяють залученню гостей та інвестицій.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

Визначено структуру готельного господарства та його значення в розвитку індустрії гостинності регіон. Структура готельного господарства, визначена Всесвітньою туристичною організацією, є важливим інструментом для класифікації різноманітних засобів розміщення, що дозволяє ефективно аналізувати та планувати розвиток цієї галузі. Розподіл готелів та аналогічних засобів розміщення на колективні, комерційні, соціальні, спеціалізовані та приватні засоби допомагає виявити специфічні потреби різних категорій туристів і адаптувати послуги відповідно до цих потреб, що сприяє підвищенню рівня задоволеності гостей, що є ключовим фактором для успішного функціонування готельного господарства.

Проведено аналіз світового досвіду розвитку готельного господарства який демонструє, що ключовими факторами успіху є впровадження інноваційних технологій, сталого розвитку та активної державної підтримки. Від застосування передових систем управління та роботизації у США та Японії до екологічних ініціатив у Німеччині та комплексної державної підтримки в Сінгапурі, ці підходи забезпечують високу конкурентоспроможність готелів на міжнародному ринку. Французький акцент на культурній автентичності також показує важливість збереження місцевих традицій для приваблення гостей. Прикордонні регіони України можуть використовувати ці успішні практики для власного розвитку, що сприятиме підвищенню якості обслуговування та зростанню туристичного потоку.

Досліджено розвиток готельного господарства прикордонних регіонів України, зокрема Волинської області, яка має кілька значних сильних сторін, що сприяють розвитку готельного господарства. Географічне розташування області, близькість до кордону з Польщею (80 км), робить її привабливою для транзитних гостей і подорожуючих. Багата культурна спадщина, включаючи близько 200 об'єктів відвідування, та численні природні ресурси, зокрема національні парки і заповідники, що займають понад 5% території області,

створюють умови для розвитку різноманітних видів туризму – від культурного до екологічного. Незважаючи на свої переваги, Волинська область стикається з низкою проблем, які обмежують розвиток готельного господарства, зокрема близькість до кордону Білоруссю (50 км), недостатній рівень розвитку інфраструктури – лише 30% доріг області відповідають сучасним стандартам якості, якість сервісу в багатьох готелях не відповідає міжнародним стандартам – лише 50% готелів відповідають очікуванням щодо якості обслуговування тощо.

Визначено стратегічні напрями розвитку готельного господарства в прикордонних регіонах. Наприклад, розвиток екотуризму доцільно впроваджувати в Закарпатській та Чернівецькій областях, де є багаті природні ресурси, національні парки та заповідники. Культурний та історичний туризм найбільш актуальний для Львівської та Волинської областей, які мають багату культурну спадщину та численні історичні пам'ятки. Медичний та оздоровчий туризм може бути розвинений у Хмельницькій та Закарпатській областях, де є природні лікувальні ресурси, такі як мінеральні води та лікувальні грязі.

Запропоновано впровадження інноваційних технологій у готельному бізнесі, таких як онлайн-бронювання та автоматизація обслуговування, доцільно здійснювати в Одеській та Харківській областях, де є високий рівень розвитку технологічної інфраструктури. Підвищення якості сервісу через навчання персоналу та впровадження міжнародних стандартів обслуговування можна реалізувати у Львівській та Одеській областях. Розвиток інфраструктури, включаючи покращення транспортної доступності, необхідний у Закарпатській та Чернівецькій областях. Активна маркетингова промоція регіонів та співпраця з міжнародними організаціями можуть сприяти залученню гостей та інвесторів у Одеську, Закарпатську, Львівську та Чернівецьку області.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Асоціація індустрії гостинності України: аналітика. URL: <https://aigu.org.ua/analitika/> (дата звернення: 24.02.2024).
2. Безучко Л. С., Білоус С. В., Філь М. І. Готельне господарство України в умовах війни: сучасний стан та перспективи розвитку. Економіка та суспільство. 2023. № 47. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2145/2074> (дата звернення: 20.02.2024)
3. Алексєєва Т. А., Обозна А.О., Шабельник Н.М. Сучасні тенденції розвитку готельно-ресторанного бізнесу в Україні. *Вісник Харківського політехнічного інституту*. 2017. № 2. С. 89-92
4. Балацька Н.Ю. Ресторанний бізнес в умовах пандемії коронавірусу: проблеми та напрями трансформації моделей розвитку. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип 42. С. 117-122. URL: <https://doi.org/10.32843/infrastruct42-20> (дата звернення: 09.04.2024).
5. Гакова М.В. Управління підприємствами готельно-ресторанного господарства: сутність та специфіка. URL: [http://elibrary.donnuet.edu.ua/222/1/Gakova_article_13_\\$1_2017.pdf](http://elibrary.donnuet.edu.ua/222/1/Gakova_article_13_$1_2017.pdf)
6. Давидова О. Індустрія гостинності у контексті проведення Євро 2012. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. Сергія економіка. 2011. № 12. С. 44-48.
7. Державна служба статистики України: офіційний вебсайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 05.02.2024).
8. Домінська О.Я., Батьковець Н.О. Сучасний стан та інноваційні процеси розвитку готельно-ресторанного бізнесу в Україні. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету*. Економічні науки. 2017. Вип. 52. С. 39-41. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlca_ekon_2017_52_8
9. ДСТУ-Н 1.3:2015 Національна стандартизація. Настанова. Технічні умови України. Настанови щодо розроблення.

10. ДСТУ 3278-95 Система розроблення та поставлення продукції на виробництво. Основні терміни та визначення.

11. Зозуля Ю.О. Перспективи розвитку готельного господарства прикордонних регіонів України в сучасних умовах. І Всеукраїнська інтернет-конференція молодих учених та студентів «Перспективи розвитку туризму та сфери гостинності в Україні і світі» (травень, 2024 року).

12. Крайнова О. С. Інноваційний потенціал сервісної логістики в управлінні потоками підприємств індустрії туризму та гостинності: формування системи ціннісних рівнів туристського продукту. *Індустрія туризму і сервісу: стан, проблеми, ефективність, інновації*. Збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції. Новгород, 2015. С. 25-31.

13. Лупашко А. У якій ситуації опинився готельний бізнес під час війни URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/09/28/691984/> (дата звернення: 20.12.2023)

14. Мазаракі А. А. Міжнародна співпраця та залучення іноземних інвестицій у розвиток готельного господарства прикордонних регіонів України. *Туристичний бізнес: економічні та соціальні аспекти*. 2019. № 2. С. 32-47.

15. Мазаракі А. А. Державні програми підтримки туризму як фактор розвитку готельного бізнесу у прикордонних регіонах. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Логістика. 2018. № 5. С. 50-62.

16. Мальська М. Формування і розвиток просторових систем послуг (теорія та практика реалізації): автореф. дис. ... докт екон. наук : спец. 08.00.05. Львів, 2011. 40 с.

17. Найбільші готельні мережі. Рейтинг – десять найбільших готелів в світі URL: [https://tohostel/uk/strany\\$evropy/samyekrupnyegostinichnyesetireitingdesyatsamyh bolshih/](https://tohostel/uk/strany$evropy/samyekrupnyegostinichnyesetireitingdesyatsamyh bolshih/)

18. Роглев Х.Й. Основи готельного менеджменту. URL: [https://tourlib.net/books_ukr/roglev12\\$2.htm](https://tourlib.net/books_ukr/roglev12$2.htm)

19. Онищук Н.В. Розвиток індустрії гостинності в Україні та світі. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2019. № 4 (21). 297-304.

20. Ончаренко Л.О. Особливості використання сучасних методів управління змінами у сфері готельно-ресторанного бізнесу. *Ефективна економіка*. № 10, 2015. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6214>

21. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 28.03.2024).

22. Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації (UNWTO World Tourism Organization). URL: <http://www.world-tourism.org>. (дата звернення: 05.03.2024).

23. Офіційний сайт Національної туристичної організації. URL: <https://ntoukraine.org> (дата звернення 28.03.2024).

24. Офіційний сайт ГО «Асоціація індустрії гостинності. URL: <https://aigu.org.ua/>. (дата звернення: 05.03.2024).

25. Офіційний сайт ГО «Асоціація готелів та курортів України» (UHRA) . URL: <https://ring.org.ua/edr/uk/company/43851744> (дата звернення: 05.05.2021).

26. Падіння завантаженості, зниження Rack rates та складне відновлення: готельний бізнес під час COVID 19 URL: https://propertytimes.com.ua/gostinichnaya_nedvizhimost/padinnya_zavantazhenosti_vidnovlennya_gotelniy_biznes_pid_chas_covid_19

27. Пандемія COVID-19 та її наслідки в сфері туризму в Україні (Оновлення до документу «Дорожня карта конкурентоспроможного розвитку сфери туризму в Україні»). URL <http://www.ntoukraine.org/assets/files/EBRD-COVID19-Report-UKR.pdf> (дата звернення: 05.05.2024).

28. Смирнов І., Любіцева О. Туристичний бізнес під час пандемії COVID-19: світовий та український досвід. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв*. 2020. № 3(2). С. 196–207.

29. Стадник І. П. Ефективне управління розвитком готельного бізнесу в умовах інтеграції України до європейського туристичного простору. *Економіка і управління*. 2020. № 3. С. 45-58.

30. Стадник І. П. Новітні технології в готельному бізнесі: виклики та перспективи. Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія: Економіка і управління. 2021. № 1. С. 63-76.

31. Стадник І. П., Мазаракі А. А. Стратегічні підходи до розвитку готельного господарства в умовах глобалізації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Економіка. 2022. № 4. С. 88-101.

32. Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 р. № 168-р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-p>

33. Технології в сфері послуг URL: <https://studfile.net/preview/2429693/page:16/>

34. Чередниченко А.О. Якість надання послуг як ключовий фактор привабливості підприємств готельного господарства. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2016. №56. С.68-73.

35. Шацька З.Я., Шевель А.А. Організація роботи підприємств готельної сфери в умовах пандемії COVID-19. Ефективна економіка. 2020. № 10. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8249> (дата звернення: 09.04.2024).

36. Олійник О.В., Мостенська Т.Л., Тарасюк Г.М., Чагайда А.О. Перспективи розвитку готелів у стилі глемпінг в Україні. Економіка, управління та адміністрування. 2019. № 4 (90). С. 38-46.

37. Шацька З.Я., Шевель А.А. Організація роботи підприємств готельної сфери в умовах пандемії COVID-19. Ефективна економіка. 2020. № 10. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8249> (дата звернення: 09.04.2024).

38. COVID-19 та соціальний діалог у туристичній галузі: практика ЄС та українські реалії. URL: http://eap-csf.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/COVID-19-TA-SOTSIAL%60NIY-DIALOG-V-TURISTICH_NIY-GALUZI-PRAKTIKA-YES-TA-UKRAYINS%60KIREALIYI.pdf (дата звернення: 05.02.2024)

39. COVID-19 Наслідки для бізнесу та дії за умов кризи URL: https://eba.com.ua/wpcontent/uploads/2020/04/EY_Survey_results_COVID_19_2.0.pdf